

Gyógyszerek kutatása és fejlesztése

1/2

PTE Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet

2020. március 12.

Luxemburgi deklaráció, 2005.

A magas színvonalú egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés joga egyik alapjog az Európai Unióban.

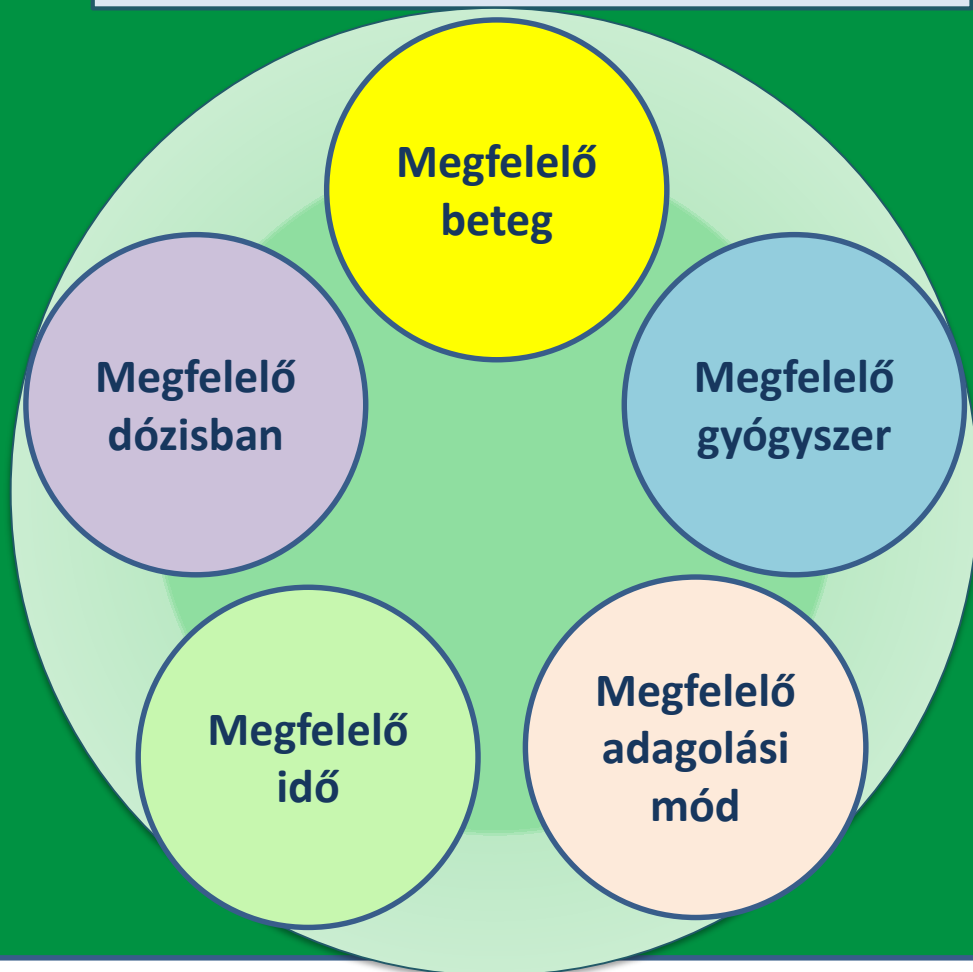
Ennek megfelelően a betegek - mint az egészségügyi szolgáltatások igénybevevői - jogosan várják el, hogy a szolgáltatók minden erőfeszítést megtegyenek biztonságukért.

Bármilyen gyógyszer alkalmazása előtt emlékezzünk az 5 M-re

1. megfelelő beteg,
2. megfelelő gyógyszer,
3. megfelelő adagolás,
4. megfelelő időben,
5. megfelelő dózisban

BETEGEK ÉRDEKE

Patient Safety – Making it Happen!
Betegbiztonság – Tegyük érte!

Érdekek a gyógyszerellátásban

1. Betegek érdekei

- egészségmegőrzés (prevenció)
- gyógyulás/tünetek enyhítése
- betegre (betegcsoportra) szabott terápia

2. Társadalmi érdek

- munkaerő fenntartása,
- egészségügyi költségek minimalizálása (racionalizálás, költséghatékony terápia, ágyszám csökkentés, gyógyszerárak)
- szakszemélyzet megtartása

3. Ipari érdekek

- profit szerzés (K+F, piacszerzés)

A gyógyszeripar profitorientált, az egyik legerősebben kutatásigényes iparág.

A gyógyszeripari K+F gazdasági versenyképességének fontos tényezője a hozzáadott szellemi érték.

hatóanyag
(originális vagy
generikus)

gyógyszerkészítmény
technológiai kutatása
(új gyógyszerformában)

gyógyszerkészítmény
technológiai fejlesztése
(alkalmazás meglevő
gyógyszerformában)

K+F

Kutatás - Fejlesztés

Gyógyszerkutatás alatt a

- gyógyszerhatóanyagokkal és
- gyógyszerkészítményekkel kapcsolatos

tudományos ismeretek bővítését célzó tevékenységet értjük, amelynek célja, hogy a korábbiaknál hatékonyabb gyógyszereket tudjunk előállítani.

K+F

Kutatás - Fejlesztés

Gyógyszerfejlesztés:

- célirányos,
- ütemezett tevékenységek összessége, melynek célja
- a kutatásból származó felismerés hasznosítása,
- a gyógyszer piacra jutása.

K+F

Kutatás - Fejlesztés

A kutatás-fejlesztés főbb összetevői

Főbb összetevői:

1. az alapkutatás és az
2. ipari vagy alkalmazott kutatás.

A két kutatási-fejlesztési tevékenység szorosan összefügg egymással, feltételezi egymást.

Hatékony alkalmazott kutatás nem képzelhető el a sikeres alapkutatás eredményei nélkül, ami fordítva is igaz.

K+F

Kutatás - Fejlesztés

A kutatás-fejlesztés főbb összetevői

Alapkutatás - elsősorban az általános tudományos és technikai **tudásanyag bővítését** célozza, és közvetlenül nem kapcsolódik valamely ipari vagy kereskedelmi célkitűzéshez.

K+F

Kutatás - Fejlesztés

A kutatás-fejlesztés főbb összetevői

Ipari vagy alkalmazott kutatás - olyan **új tudásanyag** megszerzésére irányuló kutatási tevékenység, amelynek alapján megszerzett tudásanyag felhasználható új termékek, eljárások kifejlesztésére, illetve jelentős javulást eredményezzen a már meglévő termékekben, eljárásokban.

K+F

Kutatás - Fejlesztés

A kutatás-fejlesztés további lehetőségei

Kísérleti fejlesztés: az alkalmazott kutatás eredményének tervekbe foglalása, azaz új vagy tovább-fejlesztett termékek, eljárások tervezése.

Nem minősül kísérleti fejlesztésnek a termékeken, termelési eljárásokban, folyamatokban, létező szolgáltatásokon végzett rutinszerű változtatás, még ha az az adott termék, eljárás, folyamat vagy szolgáltatás fejlődését is eredményezi.

K+F

Kutatás - Fejlesztés

A kutatás-fejlesztés további lehetőségei

A vállalkozások piaci pozícióinak erősítéséhez, illetve megtartásához nélkülözhetetlen, hogy termékeiket vagy az azok előállítása során alkalmazott eljárásokat korszerűsítsék, megújítsák, ezért a versenyképesség megmaradásához folyamatos kutatásra, fejlesztésre, megújulásra van szükségük.

Technológiai innováció: minden olyan tudományos, technológiai jellegű tevékenység, beleértve az új ismeretanyagba történő befektetéseket is, amely ténylegesen vagy szándék szerint új vagy továbbfejlesztett termékek, eljárások megvalósításához vezet.

K+F

Kutatás - Fejlesztés

Találmány:

A feltalálás eredményeként előálló, az addigi ismereteket (technika állását) valamiképp (pozitívan) meghaladó, műszaki megoldás.

Szabadalom:

A találmánnyal létrehozott műszaki megoldás jogi védelme. kizárólagos hasznosítási jog.

K+F

Kutatás - Fejlesztés

A találmány védhető

- szabadalmaztatással és
- titokban tartással

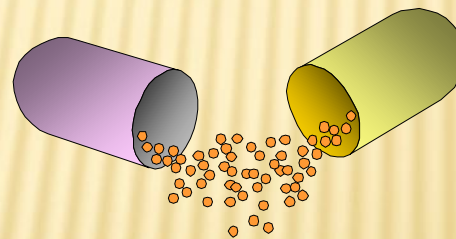
Szabadalmaztatás

- előnye
  - más nem hasznosíthatja a védettség idejére
  - időkorlátos
- hátránya
  - pénzbe kerül

Titokban tartás:

- előnye:
  - nem időkorlátos
  - ingyen van
- hátránya:
  - csak addig tartható, amíg más nem szabadalmaztatja (tovább nem hasznosítható jogi következmények nélkül)

Hatóanyagok kutatása és fejlesztése

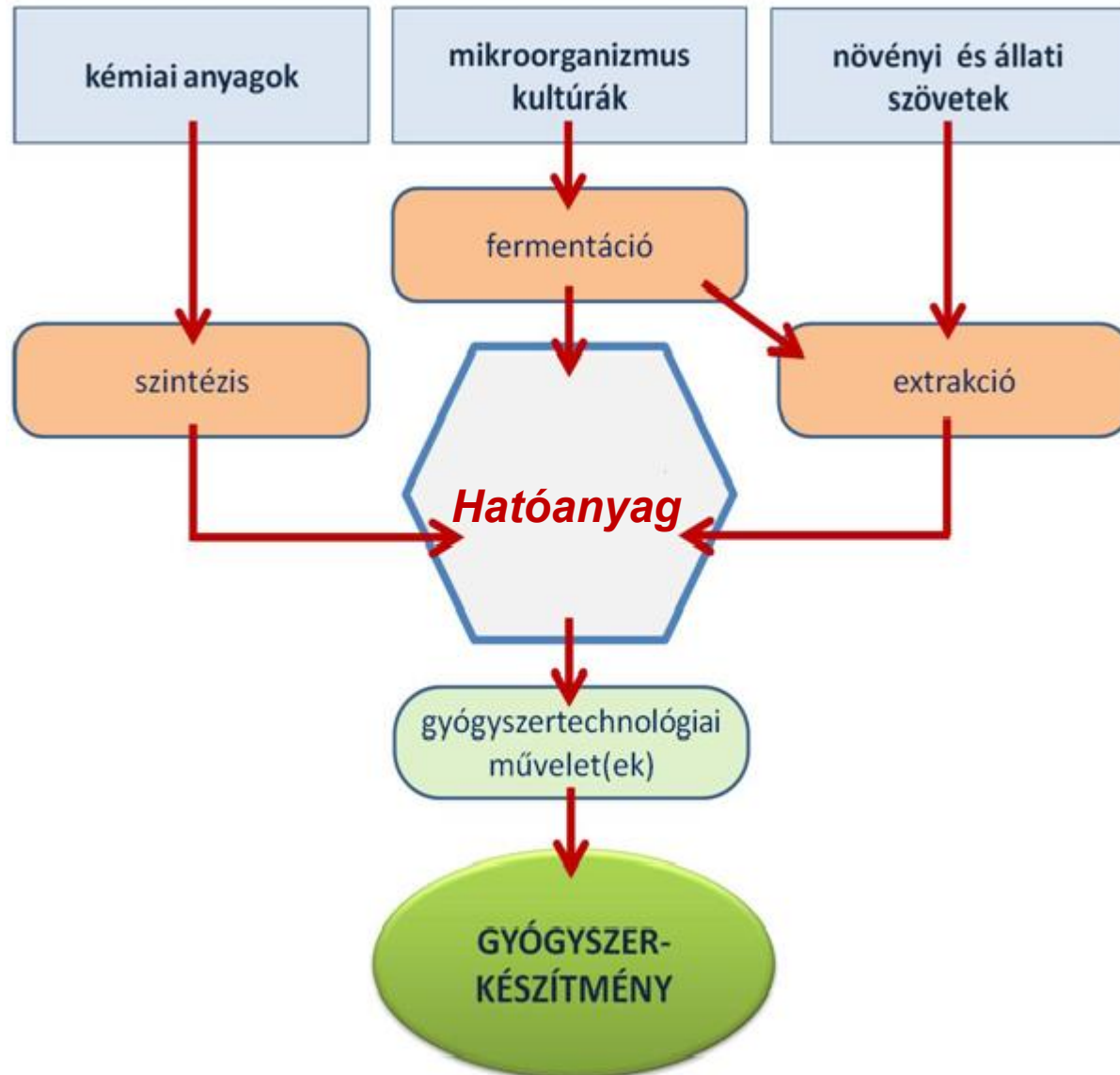

PTE Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet

2020. március 12.

K+F

Hatóanyagok előállítása és felhasználása

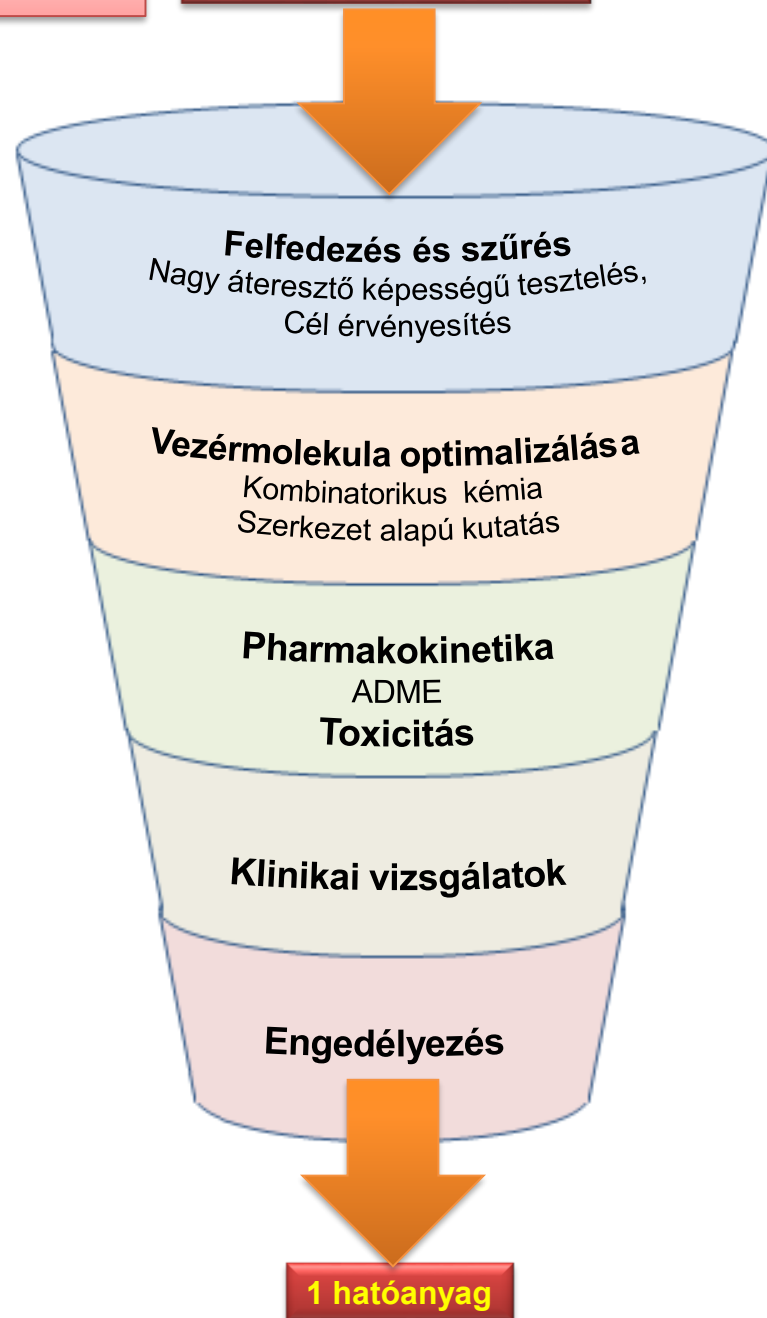
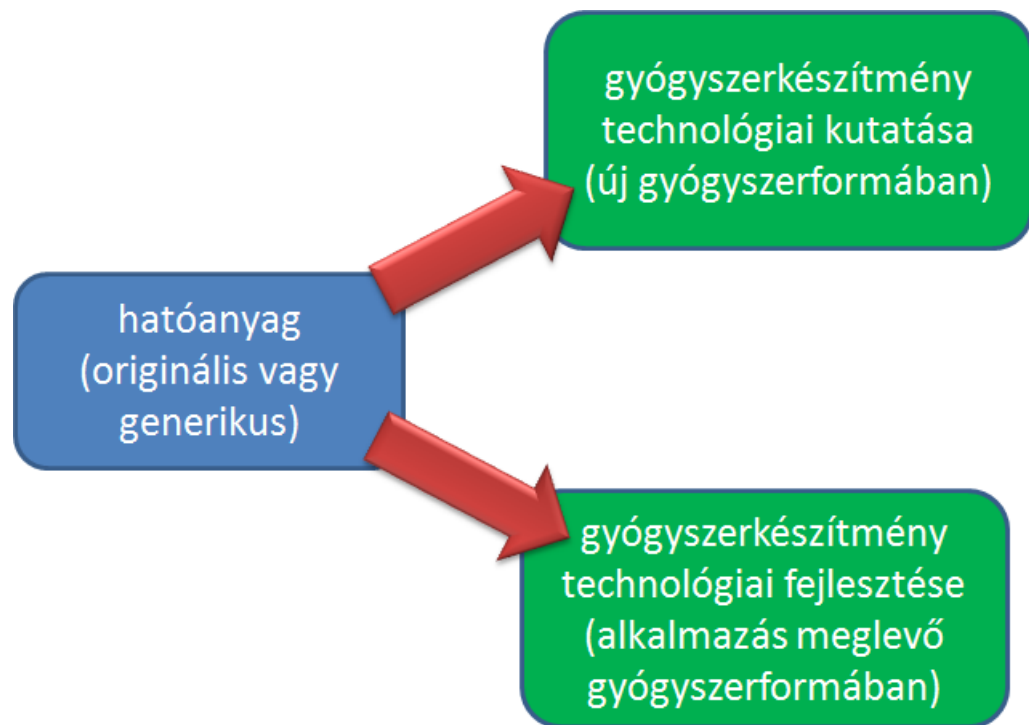

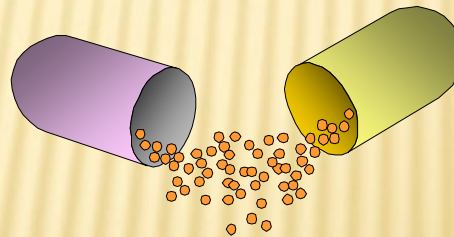
K+F

100 000 gyógyszer jelölt

A gyógyszerfejlesztés főbb szakaszai

Gyógyszertechnológiai kutatás és fejlesztés

PTE Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet

2020. március 12.

Készítmények kutatásának és fejlesztésének célja és feladata, a terápia igényeinek kielégítése érdekében gyógyszerek kifejlesztése, gyógyszer technológiai eljárások és speciális vizsgáló módszerek alkalmazásával, biofarmáciai szempontok alapján.

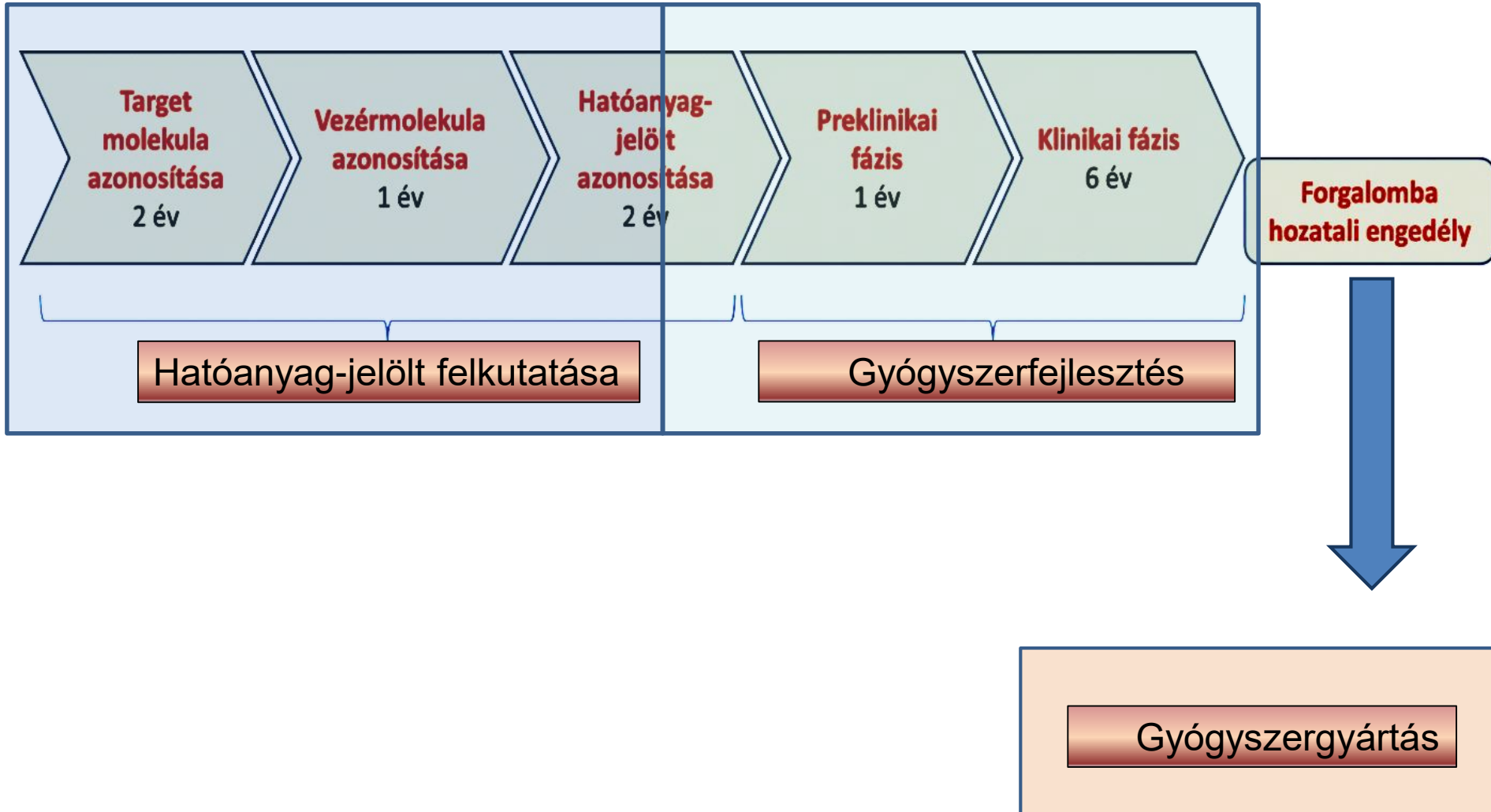
Készítménytervezésre van szükség:

1. új hatóanyag formulálásakor,
2. már korábban is alkalmazott farmakont tartalmazó készítmény korszerűsítése esetén,
3. új gyógyszerforma kialakításához.

A **gyógyszerkészítmények** nemcsak a pontos adagolást, az eltarthatóságot, és a biztonságos gyógyszerbevittet szolgálják, hanem a hatóanyag-leadás szabályozásában is meghatározó szerepük van, ezért a gyógyszerészeti, gyógyszer technológiai és biofarmáciai fejlesztés a teljes kutatási, fejlesztési (K+F) tevékenység korai, preklinika szakaszában megkezdődik.

A hatóanyagot ettől kezdve valamilyen készítmény formájában juttatjuk a szervezetbe.

K+F főbb lépései

K+F főbb lépései

A hatóanyag
fizikai,
kémia
farmakológiai-
farmakokinetikai-
biofarmáciai
paraméterei

terápiás cél

a terápiás célnak megfelelő
adagolási mód kiválasztása
(biofarmácia, gyógyszer technológia)

preformuláció
gyógyszerkészítmény tervezés
(biofarmácia, gyógyszer technológia)

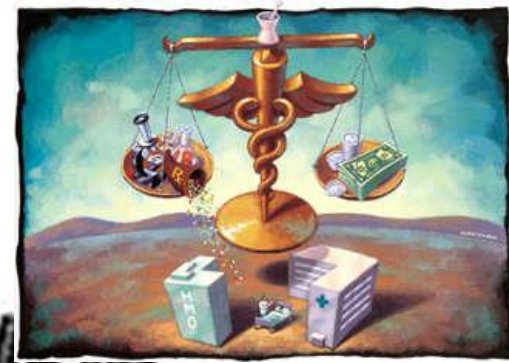

formuláció
gyógyszerkészítmény tervezés
(biofarmácia, gyógyszer technológia)

gyártás
(biofarmácia, gyógyszer technológia)

K+F

First we discover the the drug and identify the market,
then we invent the disease.

K+F főbb lépései

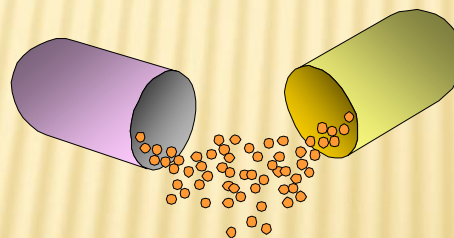
Gyógyszerkészítmények kutatási fejlesztési tevékenysége két részre bontható:

1. preformuláció és

2. formuláció

Preformuláció

PTE Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet

2020. március 12.

Preformuláció

A gyógyszergyárak, az 1960-as években kezdték bevezetni a preformulációs a vizsgálatokat.

Ezek általában olyan **elővizsgálatok**, amelynek célja, annak tisztázása, hogy várhatóan nincsenek jelentős akadályai a gyógyszer gyártásának és forgalomba hozásának.

Definíció

A **preformuláció**, a gyógyszerek kutatásának-fejlesztésének részeként azoknak a tevékenységeknek az összessége, amelyeket abból a célból végzünk, hogy előkészítsük a minőségi követelményeknek megfelelő paraméterekkel rendelkező készítmény reprodukálható gyárthatóságát.

A preformulációs vizsgálatok célja

- 1.) A készítmény hatóanyagának fizikai-kémiai megismerése.
- 2.) A referens készítmény minőségi paramétereinek feltárása.
- 3.) A készítmény ideális összetételének (kompozíció) kialakítása megfelelő segédanyagok kiválasztásával, aminek alapján a formulálási szakaszban optimalizálhatók a készítmény gyógyszer technológiai és biofarmáciai paramétere.

Preformuláció

A **preformuláció** egy gyógyszerjelölt multidiszciplináris fejlesztése.

Preformuláció

A hatóanyag legfontosabb **fizikai és kémiai** paraméterei

- kristallográfiai tulajdonságok,
- olvadáspont,
- oldhatóság különböző oldószerekben,
- oldhatóság pH-függése,
- ionizációs állandó (pK_a),
- megoszlási koefficiens,
- oldódási sebesség,
- reakciókészség, inkompatibilitás,
- stabilitás,
- szilárd állapotú anyagok tulajdonságai
  - szemcseméret, eloszlás,
  - kristályszerkezeti tulajdonságok,
  - polimorfia,
  - folyási tulajdonságok,
  - víz szorpció,
  - nedvesedési készség,
- íz,
- szín,
- szag.

Előzetes vizsgálatok

1. Kompatibilitás vizsgálatok

- hatóanyag és potenciális segédanyagok duál keverékei →
forszírozott stabilitásvizsgálat (50 °C, 70 °C / 1 hó)

2. Challenge tesztek

- fény, hő, páratartalom, oxidáció, sav, lúg hatása? → hatóanyag szennyezések?

3. Preformulációs kísérletek

- szilárd gyógyszerformáknál: megfelelő gyógyszerforma, összetétel, művelet kiválasztása
- folyékony gyógyszerformáknál: segédanyagok és kiserelő anyagok kiválasztása

Vizsgáló módszerek kifejlesztése

Vizsgálati módszerek kidolgozása

- kémiai (ha. tartalom, szennyezés, stabilitás),
- fizikai (krisztallográfia, szemcseméret)
- mikrobiológiai,
- bioanalitikai (anyavegyület, metabolitok)
- biofarmáciai vizsgálati módszerek (kioldódás, abszorpció előrejelzés)

Vizsgálati módszerek validálása

Stabilitás

Folyadék fázisú stabilitás

- pH hatás
- hőmérséklet hatás

Szilárd fázisú stabilitás

- nedvesség hatás
- hő hatás
- fény hatás

Bomlási mechanizmus

- hidrolízis
- oxidáció
- aktiválási energia
- folyamat rendűsége, kinetikája
- lejárati idő

Kristályos anyag

- fizikai-kémiai paraméterek

Amorf anyag

- visszaalakulás
- fizikai-kémiai paraméterek

Hidrátok/szolvátok

- fizikai-kémiai paraméterek

Kompatibilitás

- hatóanyagok közötti
- ható-és segédanyagok közötti
- tároló edény

Preformuláció

Preformulációban alkalmazott gyakoribb vizsgáló módszerek

Vizsgálat	Jellemzés
1. UV spektroszkópia, TLC, HPLC, GC...	általános módszerek
2. Oldhatóság	biológiai közegekben is - UV, HPLC,GC
vizes	intrinsik és pH-hatás
pK_a	oldhatóság javítása pl. sóforma létrehozásával
só	oldhatóság, higroszkopicitás és stabilitás
oldószer	hordozók vagy kivonatok
megoszlási állandó ($k_{o/v}$)	lipofilitás, strukturális aktivitás
kioldódás	biofarmácia
3. Oldódási sebesség	Forgó korong módszer
4. Olvadáspont	DSC
5. Szemcseméret, és eloszlása	szitaanalízis, mikroszkópia, lézer diffrakció
6. Krisztallográfia	DSC, RTG diffrakció,elektronmikroszkópia
7. Stabilitás	UV, HPLC,GC
folyadék fázisú (oldott állapotban)	pH változás, hőhatás, hidrolízis – UV, HPLC,GC
szilárd fázisú	környezeti hatások (fény, oxigén, hő)- UV,HPLC,GC
8. Halmazsűrűség	Stamph voluméter
9. Folyási tulajdonságok	ASTM tölcsér...
10. Préselhetőség	műszerezett tablettázógép,préselési szimulátor
11. Kompatibilitás (ható-és segédanyag)	DSC, TLC

Preformuláció

Hőenergia alkalmazása a preformulációs analízisben

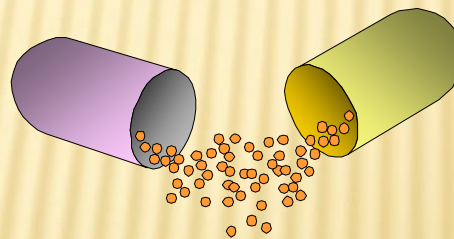
Módszer	Mérés elve	Alkalmazás
Differential Scanning Calorimetry (DSC)	hőáramlás/hőkapacitás energiaátadás a hőmérséklet függvényében	kristályosítás polimorfizmus/pszeudopolimorfizmus üvegesedés hőbomlás olvadáspont h.a.-segédanyag kompatibilitás
Termogravimetriás analízis	tömegváltozás a hőmérséklet és/vagy idő függvényében	szolvatált/hidratált állapot jellemzése szárítási veszteség hőbomlás szublimáció
Módosított DSC	hőáramlás/hőkapacitás változása a szinusz program szerinti hőmérsékletváltozás függvényében	üvegesedési pont elkülönítése a reverzibilis-irreverzibilis hőáramnak az átfedő tartományban nyugalmi állapotba való visszatéréskor az entalpia (stabilitás) változás mérése

Preformuláció

Hőenergia alkalmazása a preformulációs analízisben

Módszer	Mérés elve	Alkalmazás
Termo-mikroszkópia	az anyagok mikro-fényképezése a hőmérséklet függvényében	olvadáspont bomlás polimorfizmus kristályosodás deszolvatáció
Izotermális mikrokalorimetria	nagy érzékenységű hőáramlás mérés a hőmérséklet/idő függvényében	stabilitás polimorfia amorf tartalom mérése
Oldat kalorimetria	hőáramlás mérés a hőmérséklet/idő függvényében	polimorfia amorf tartalom mérése
mikro-termál analízis	topográfia hőáramlás mérés a hőmérséklet függvényében	olvadáspont üvegesedési hőmérséklet amorf állapot jellemzése egy specifikus felületi régióban
Hő-mechanikai analízis	expanziós tényező (lágylás)	üvegesedési hőmérséklet
Dinamikus-mechanikus analízis	mechanikus energiaveszteség a hőmérséklet függvényében	üvegesedési hőmérséklet reológiai tulajdonságok

Preformulálási példák

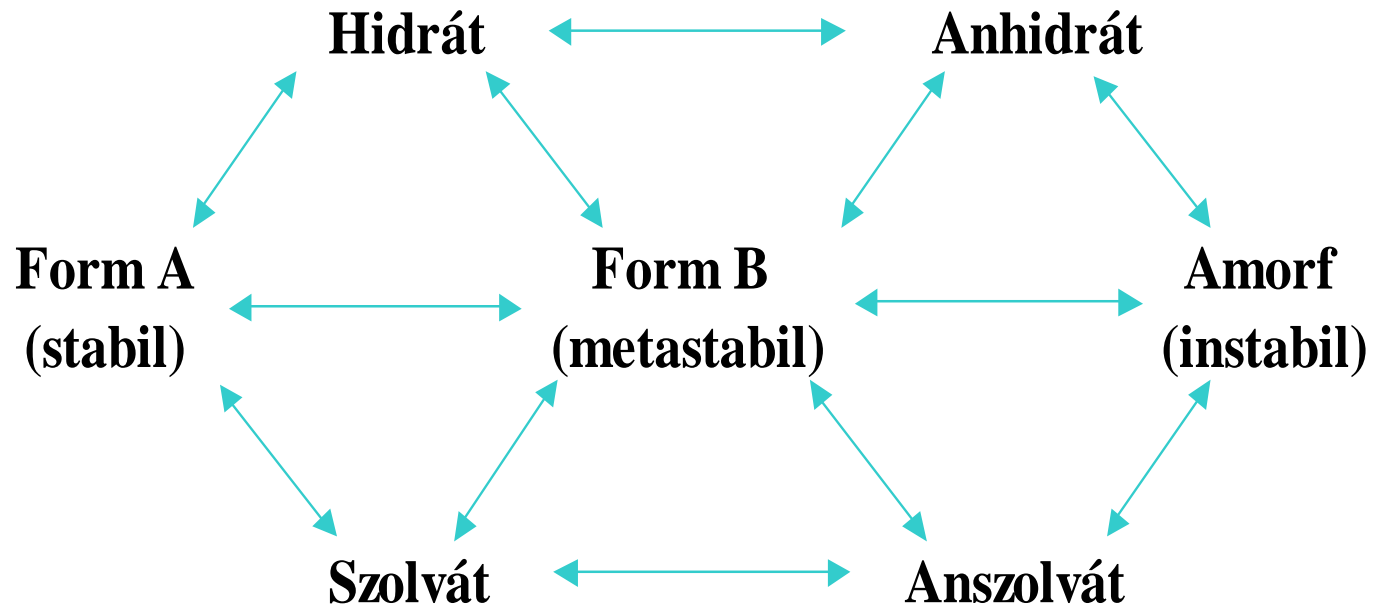

PTE Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet

2020. március 12.

A polimorfia jelentősége

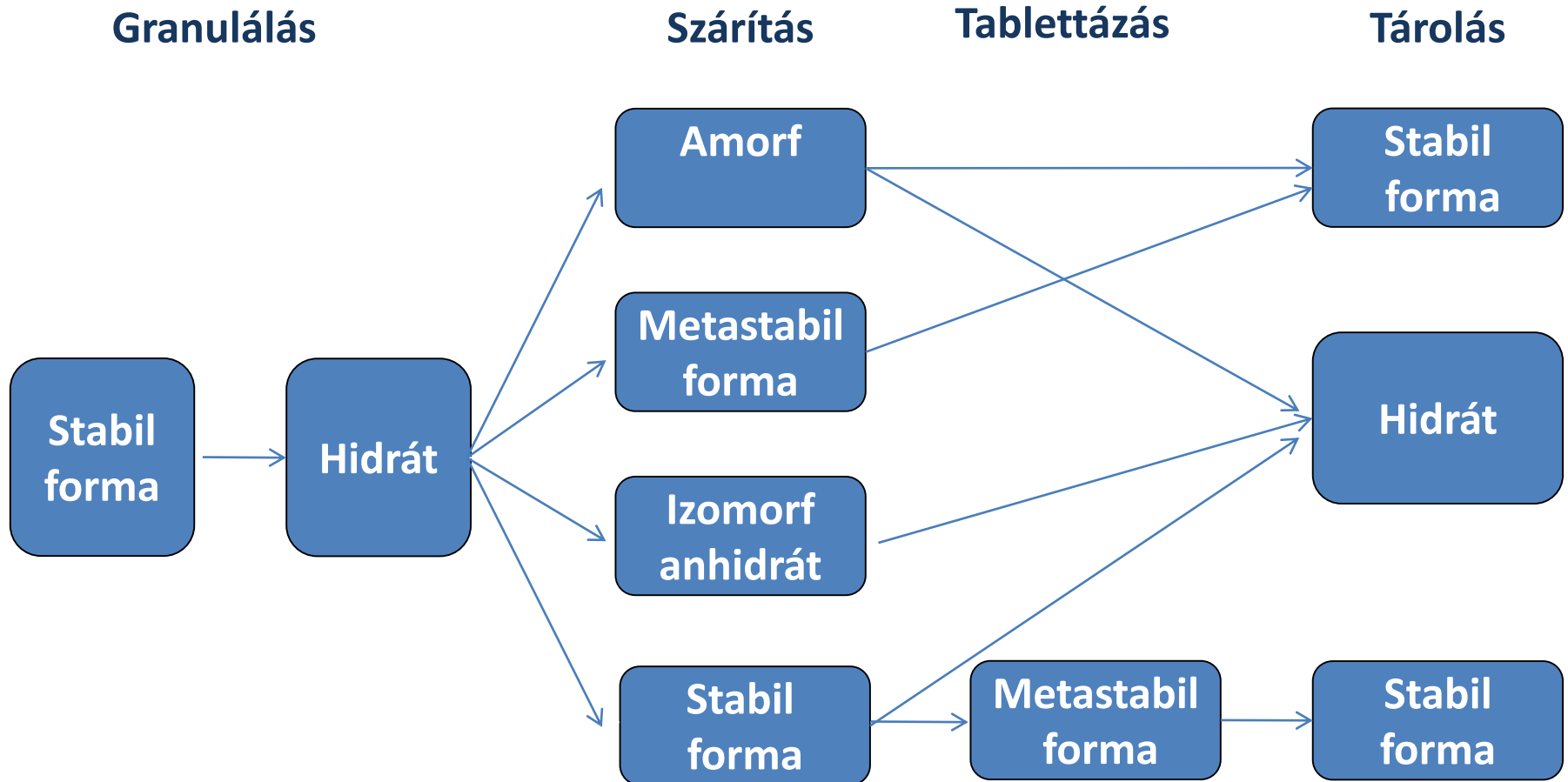
A polimorfia képes anyagok lehetséges megjelenési formái:

Preformuláció

A polimorfia jelentősége

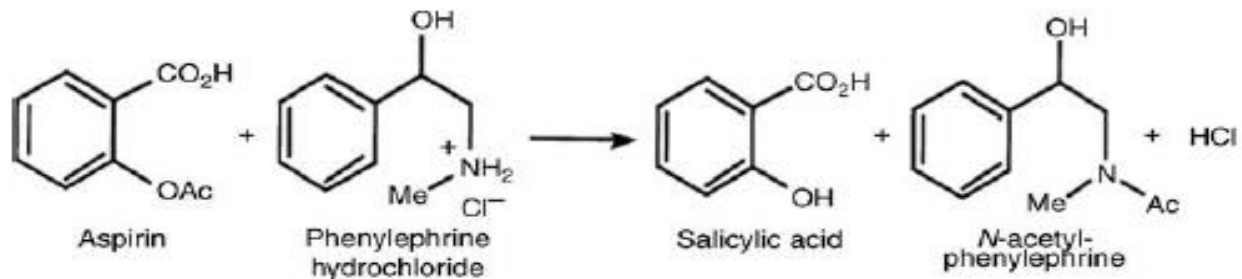
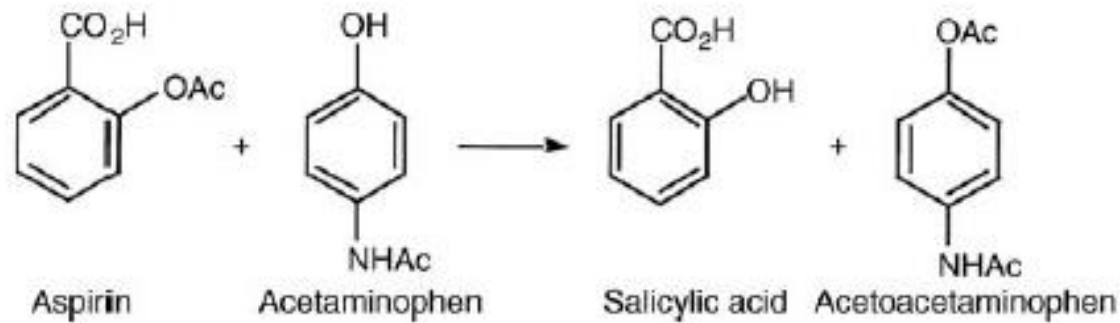
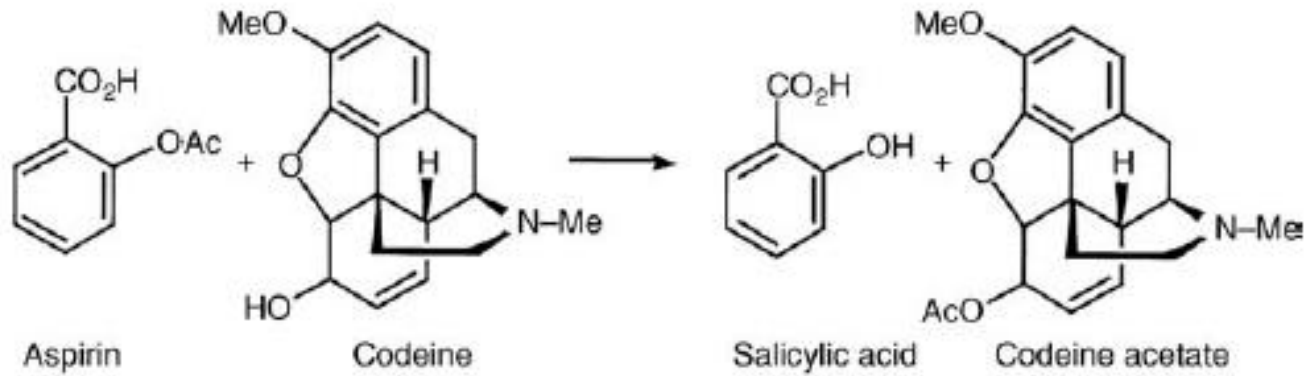
Lehetséges fázisátmenetek a tablettagyártás során:

Preformuláció

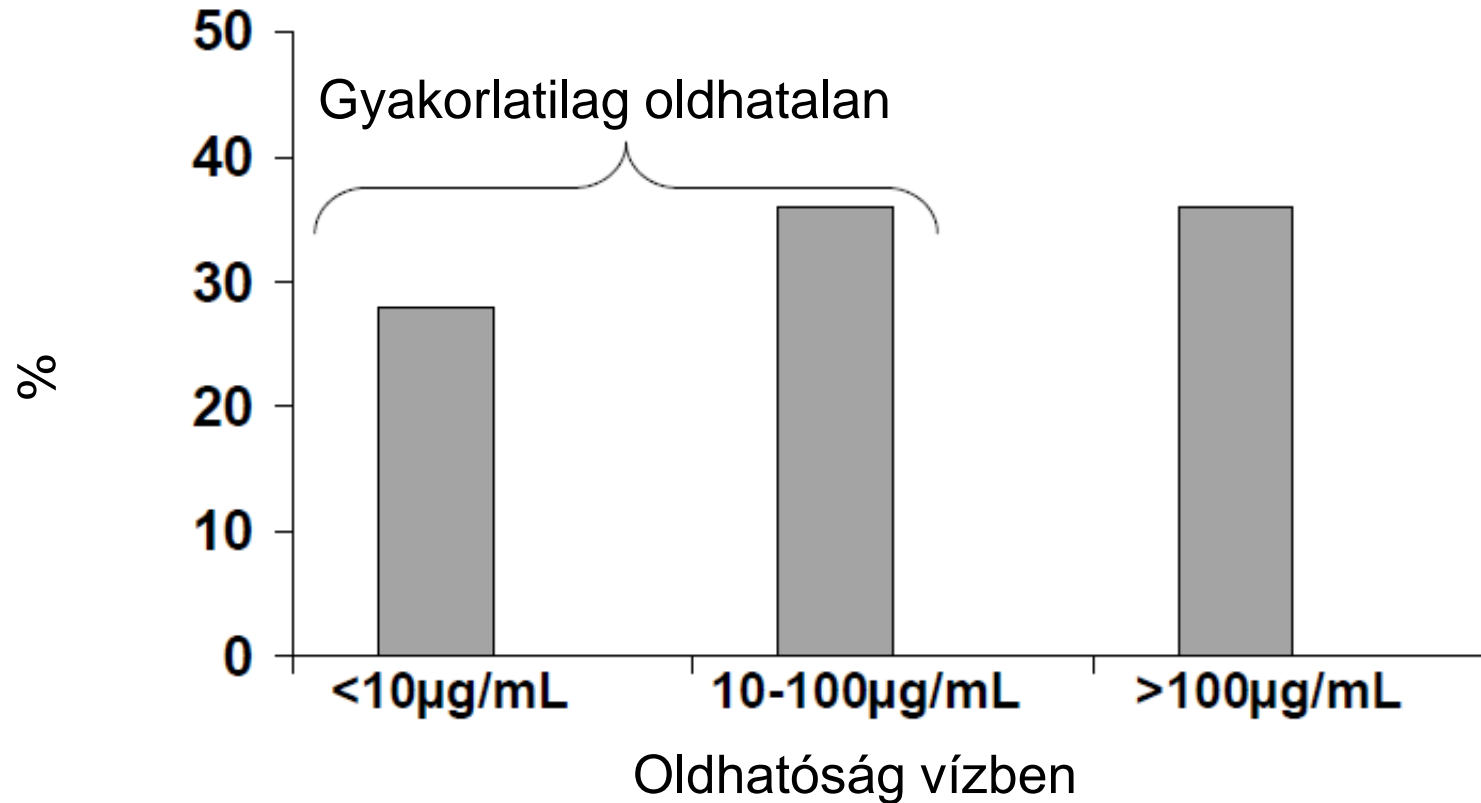
Hatóanyagok interakciói

Preformuláció

Oldhatóság

Jelenlegi trend az új h.a. molekulák oldhatóságában

Preformuláció

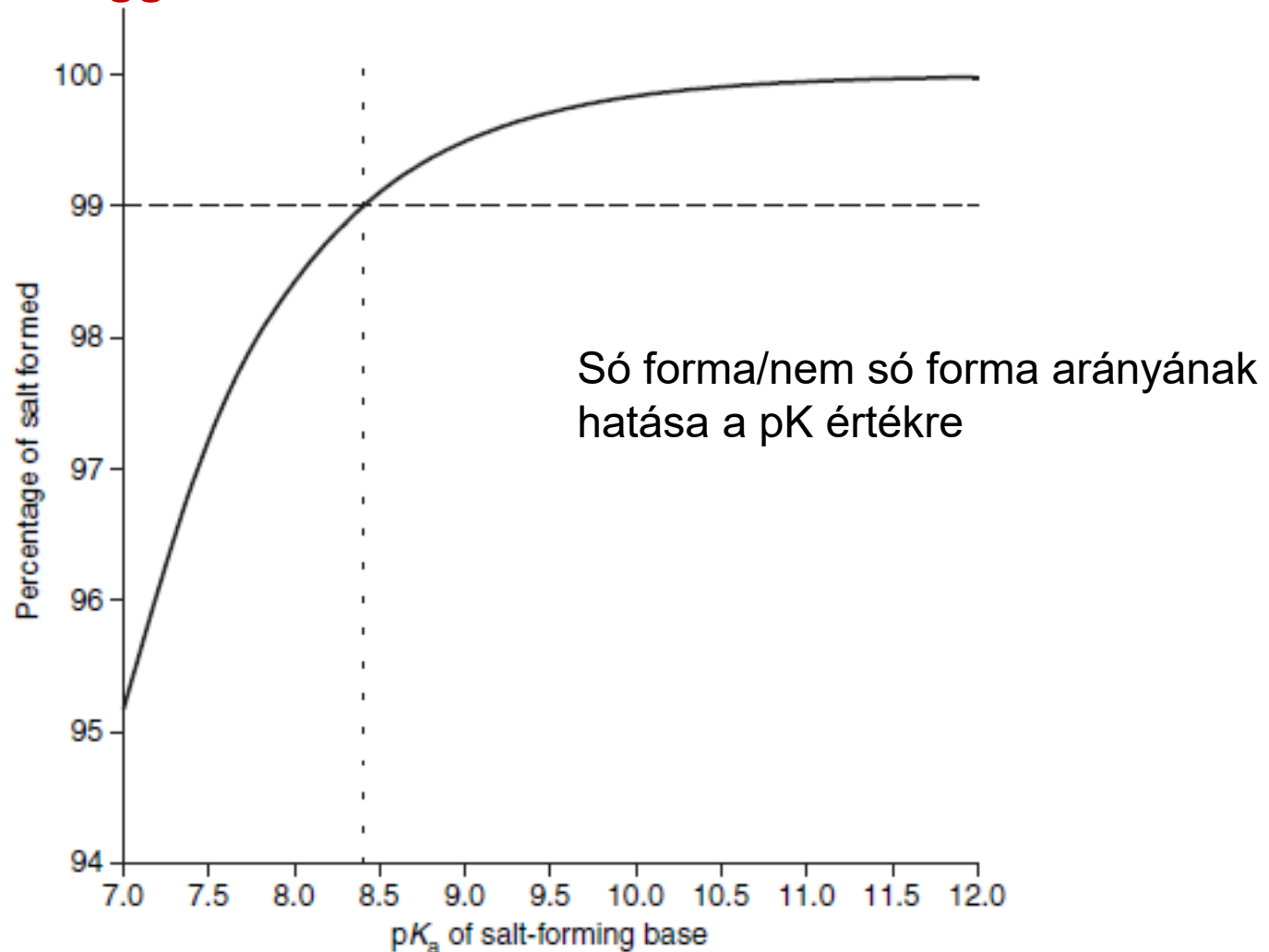
Sóképzés

hatóanyag típusa	só típusa
bázis	hidroklorid
	metánszulfonát (mezilát)
	hidrobromid
	acetát
	fumarát
	szulfát
	szukcinát
	citrát
	foszfát
	maleát
	nitrát
	tartarát
	benzoát
	karbonát
	pamoát
sav	nátrium
	kalcium
	kálium
	trometamin

Sóképzéskor megváltozhat az

- olvadáspont,
- oldhatóság,
- stabilitás,
- kristálytani jellemzők,
- pK érték,
- felszívódás,
- dózis,
- farmakokinetikai, biofarmáciai jellemzők,
- toxicitás,
- biológiai felhasználhatóság,
- biológiai egyenértékűség.

Só forma – pH függése

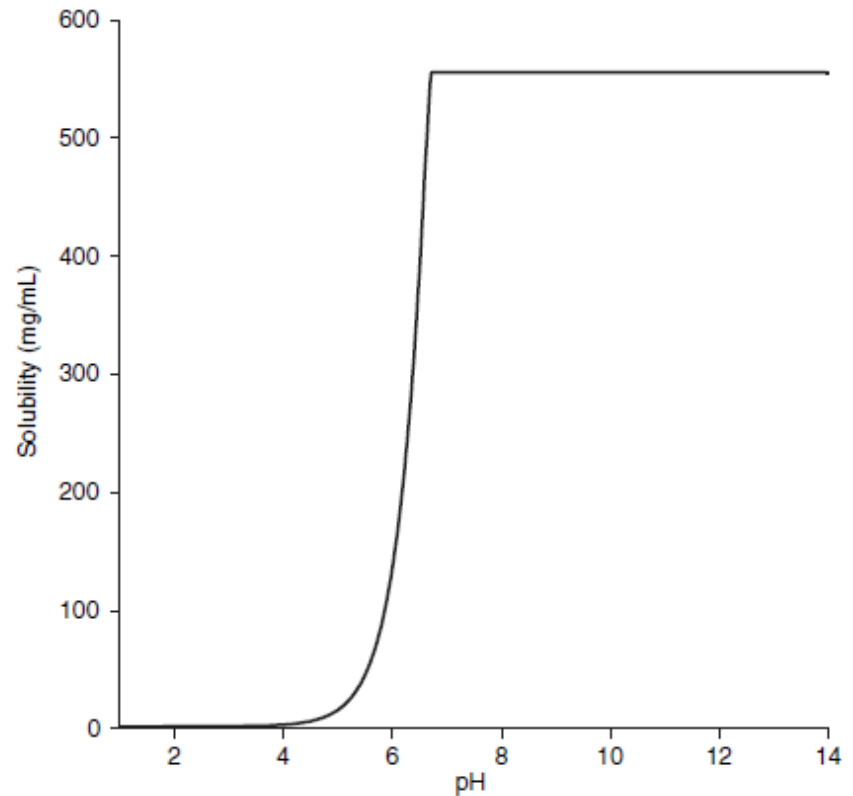
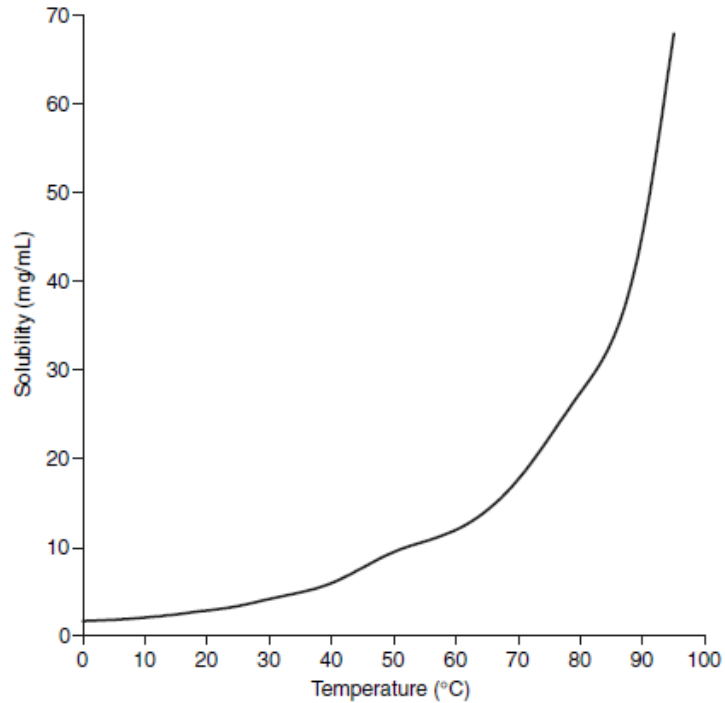

Figure 3 Degree of salt formation calculated for the reaction of ibuprofen with basic substances of varying pK values; note that the 99% formation criterion interacts with the curve at a pK_a value of 8.41.

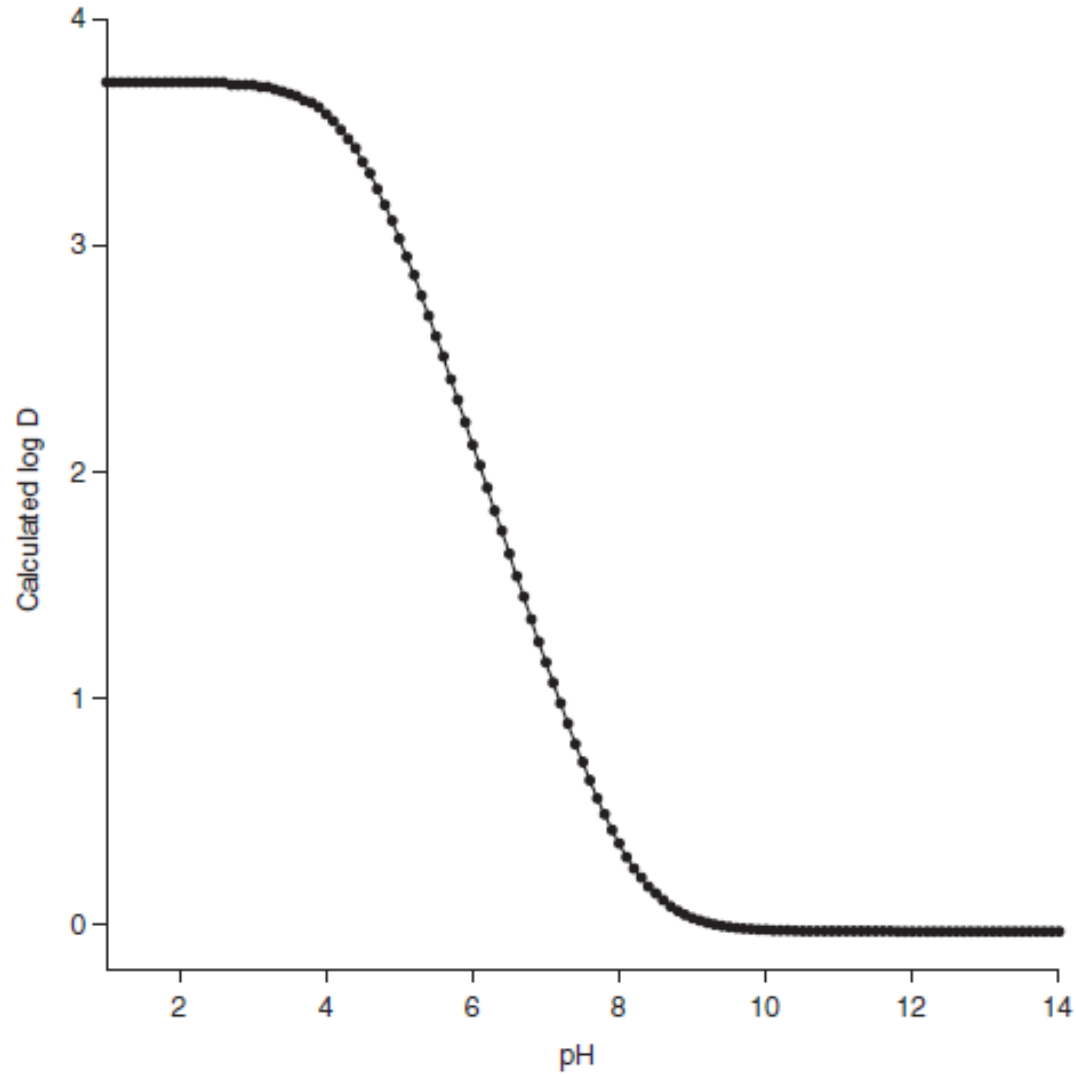
Preformuláció

Benzoésav oldhatóságának **hőmérséklet** és **pH** függése

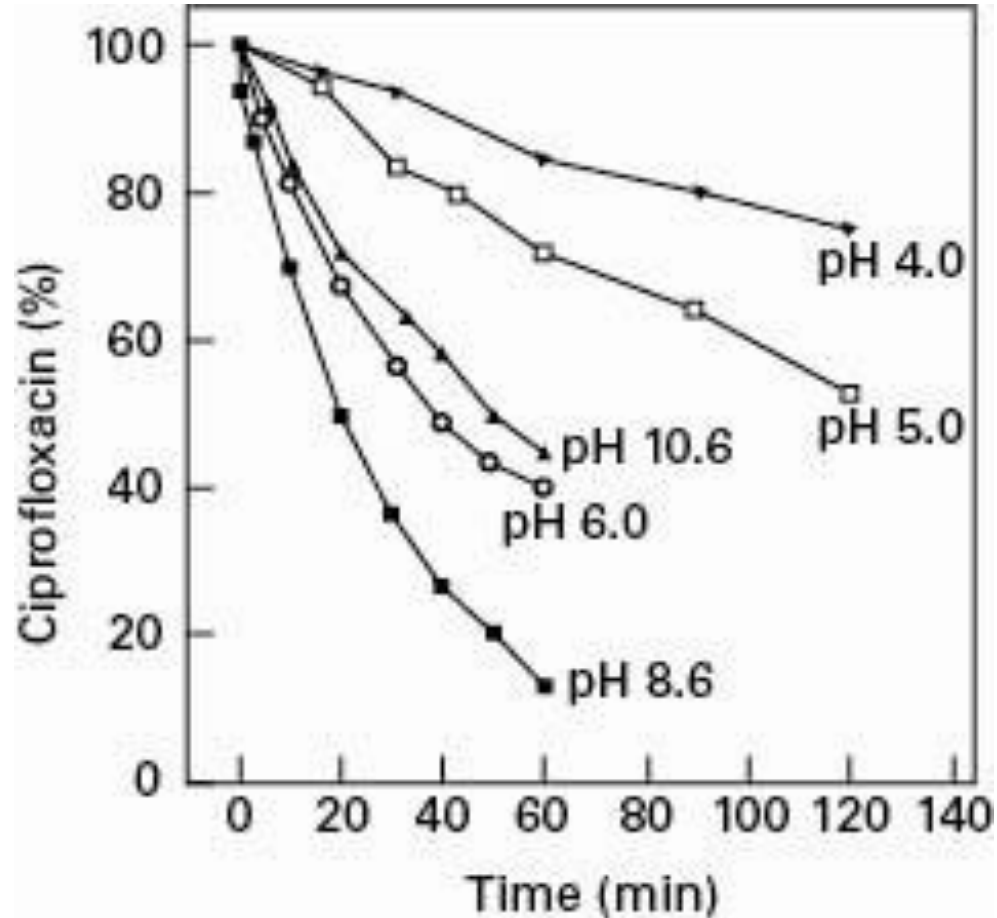
Preformuláció

Ibuprofen megoszlási koefficiensének pH függése

Preformuláció

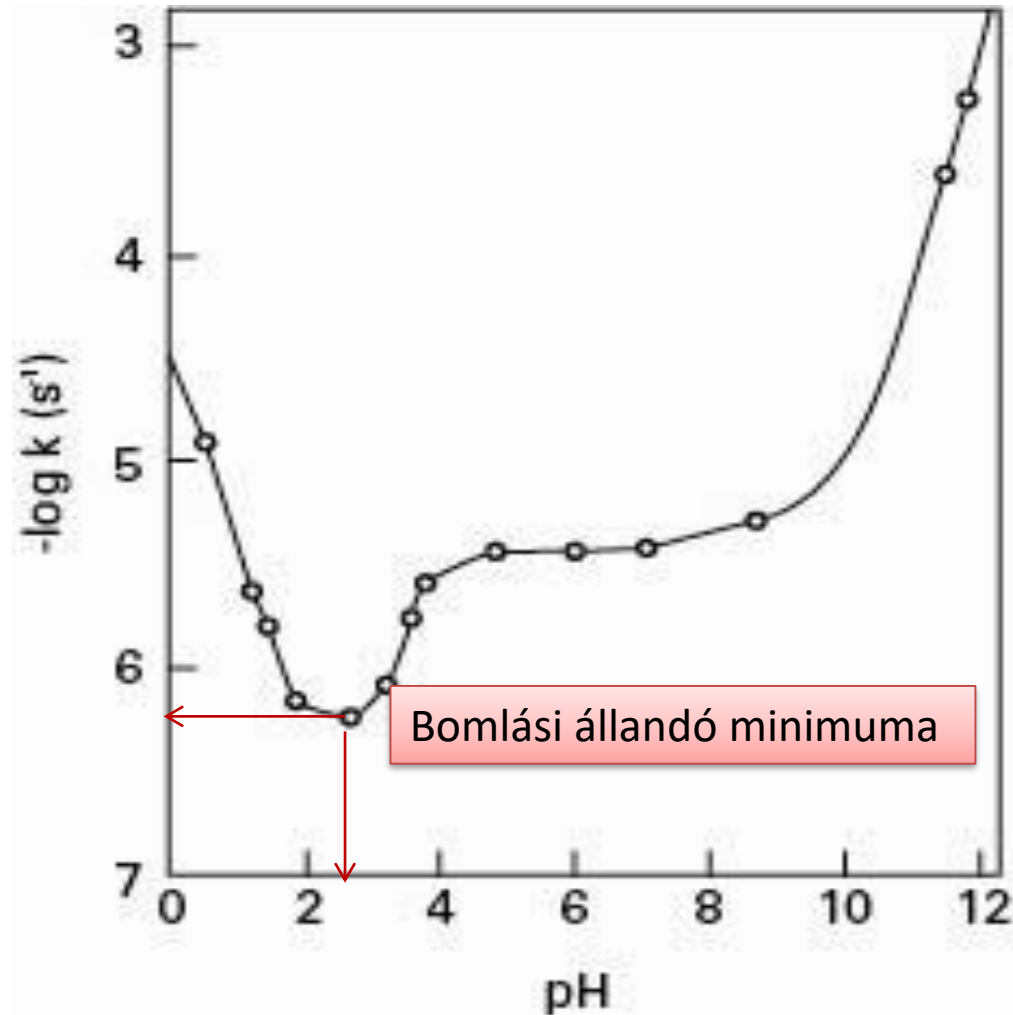
Ciprofoxacin **bomlás** az **idő függvényében** különböző **pH** értéken

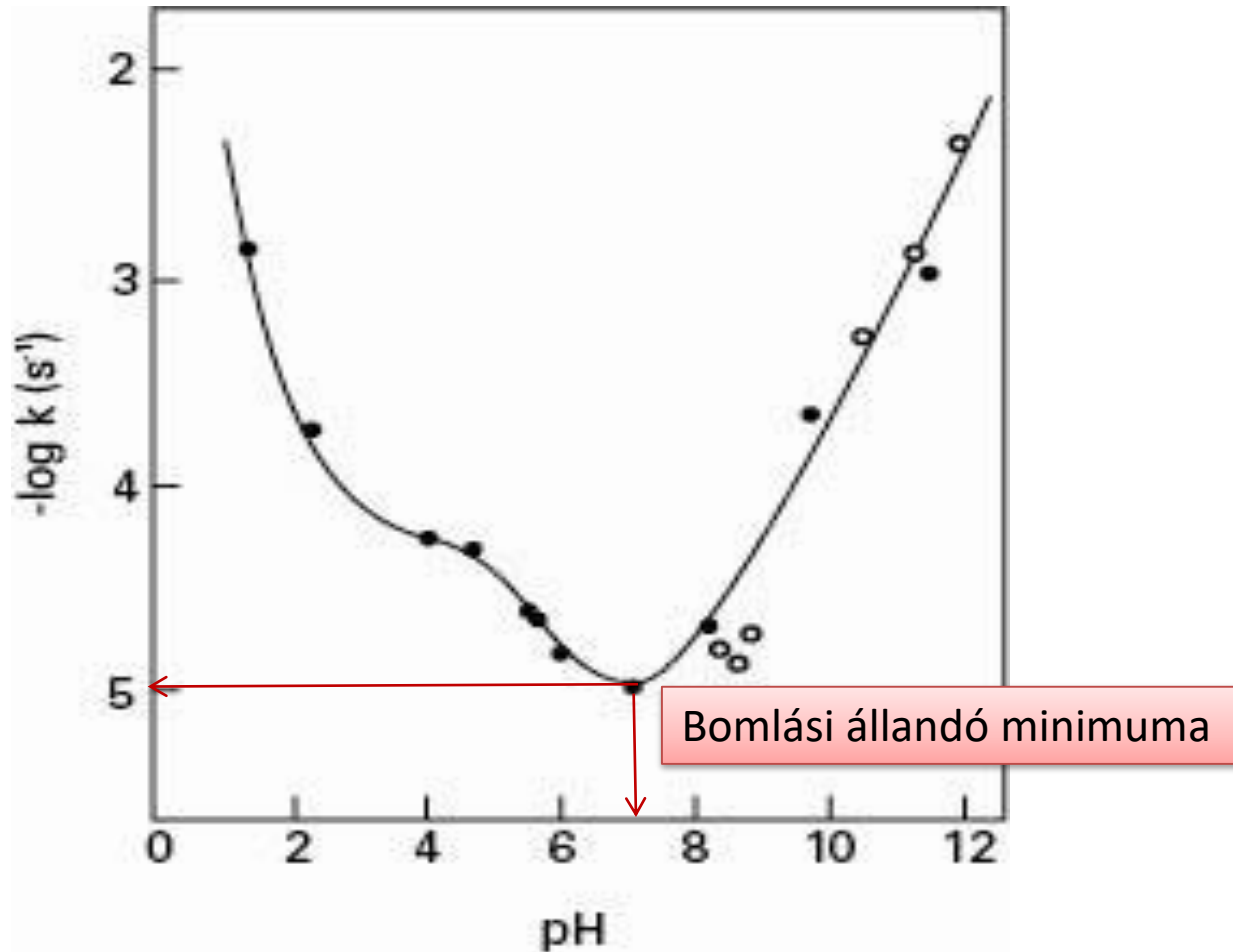
Preformuláció

Aszpirin bomlási állandójának változása a pH függvényében

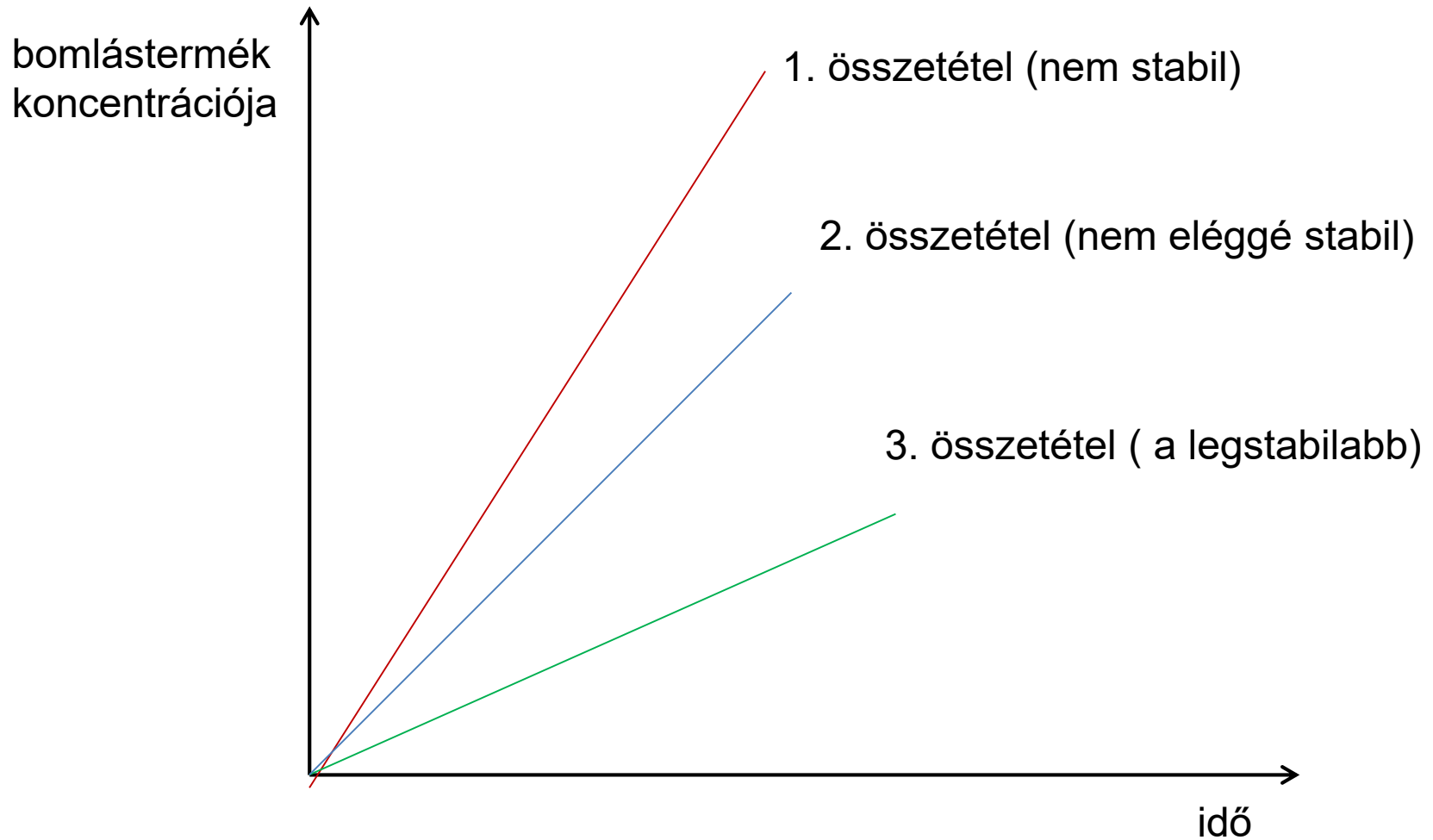
Preformuláció

Methotrexat bomlási állandójának változása a pH függvényében

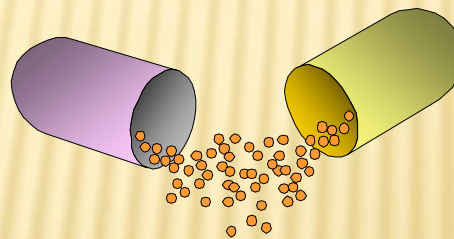

Preformuláció

Összetétel optimalizálás a bomlás sebessége alapján

A preformuláció biofarmácia szempontjai

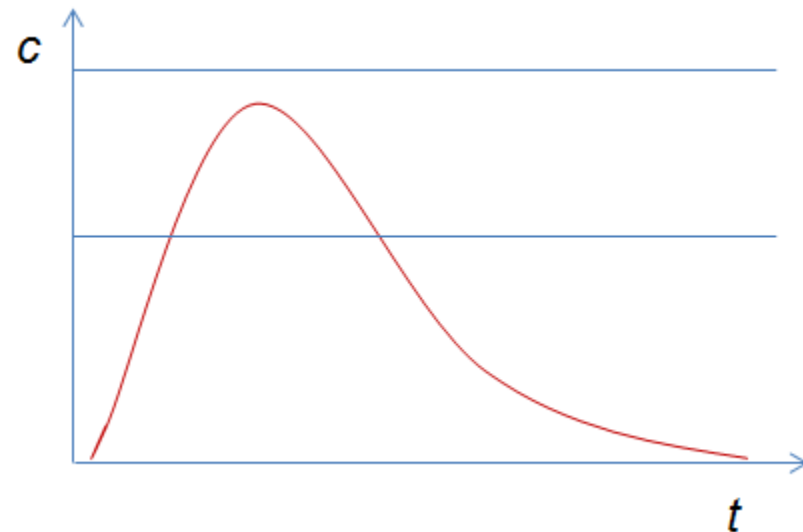
PTE Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet

2020. március 12.

Preformuláció

A hatóanyag legfontosabb farmakológiai-farmakokinetikai-biofarmáciai paramétereit

- hatás jellege (fő hatások, mellékhatások),
- dózis,
- terápiás cél,
- felszívódás helye,
- abszorpciós sebesség,
- C_{max} , t_{max} ,
- hatástartam,
- biológiai felezési idő,
- megoszlási térfogat,
- kötődés plazma fehérjékhez,
- first pass effect,
- metabolitok,
- elimináció sebessége,
- oldhatóság,
- permeabilitás
- biofarmáciai osztály.

1. A preformuláció **biofarmáciai** szempontjai

- rendelkezik-e a hatóanyag a kívánt terápiás hatás eléréséhez szükséges biofarmáciai paraméterekkel (pl. oldhatóság, felszívódás),
- ha szükséges, lehetséges-e a hatóanyag átalakítása a megfelelő terápiás hatás elérésének érdekében,
- milyen gyógyszerforma felel meg legjobban a kívánt terápiás hatás eléréséhez,
- az adott gyógyszerformában, milyen hatóanyag dózis szükséges,
- az adott gyógyszerformában kifejleszthető-e olyan készítmény, amely a kívánt terápiás hatás eléréséhez szükséges biofarmáciai paraméterekkel (pl. kioldódás, felszívódás) rendelkezik.

2. A preformuláció **gyógyszertechnológiai** szempontjai

- az adott gyógyszerformában, milyen segédanyagok, milyen összetételben képesek biztosítani a készítmény megfelelő minőségét,
- a műveleti paraméterek szabályozásával lehetséges e a készítmény biztonságos, reprodukálható gyártása,
- képes e a készítmény megfelelő ideig megőrizni a kívánt terápiás hatás eléréséhez szükséges minőségi paraméter-értékeket (pl. kioldódás, stabilitás).

3. A preformuláció **biofarmáciai és gyógyszer technológiai és paramétereinek összefüggései**

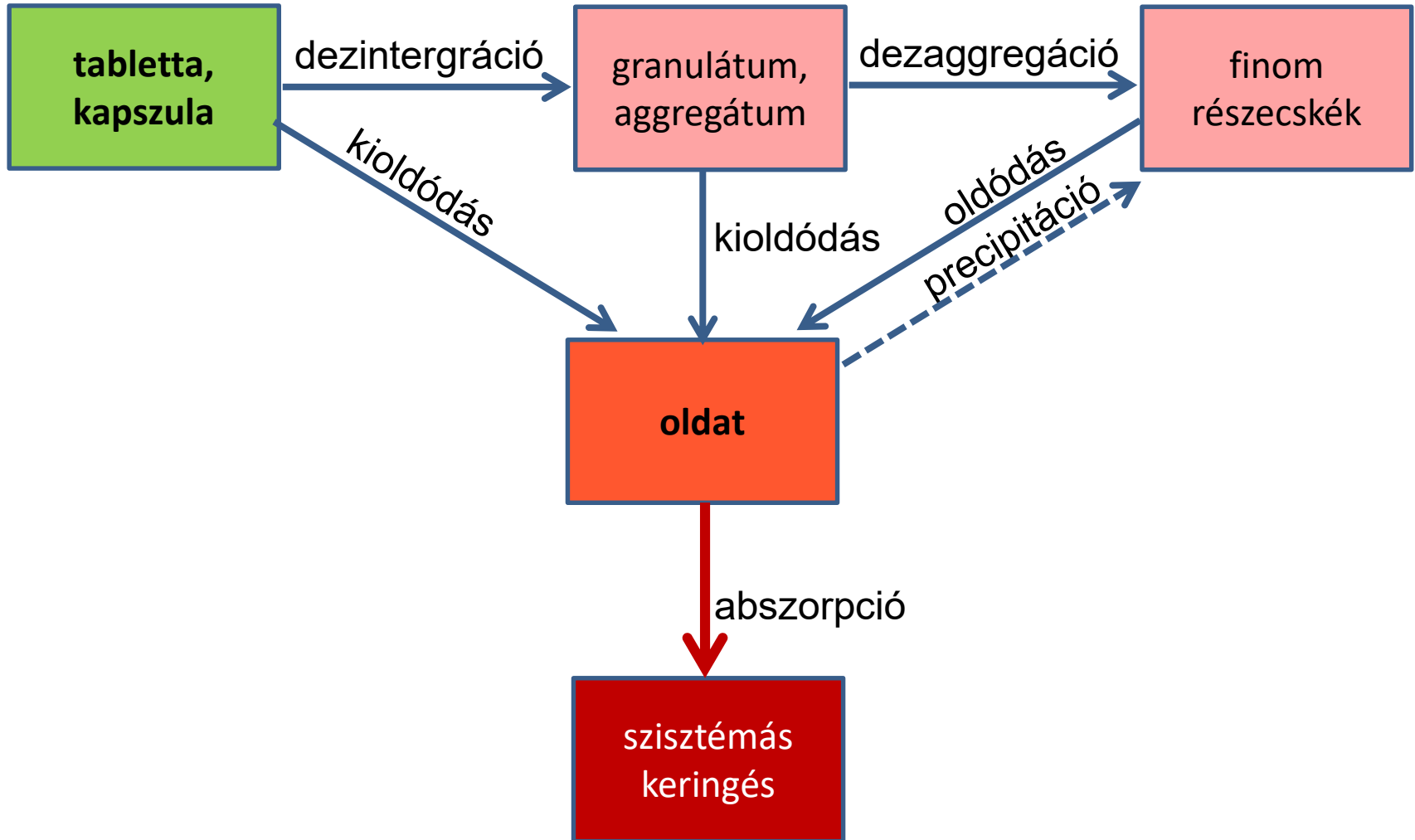
Ugyanannak a hatóanyagnak különböző **kristályformái** befolyásolhatják a

- **hatóanyag felszabadulását** (pl. az eltérő oldhatóság, oldódási sebesség miatt),
- **biohasznosíthatóságát** (kizáró ok lehet, ha az alternatív kristály módosulat referens eltérő kioldódású, vagy biohasznosulású terméket eredményez).
- **stabilitást** (pl. amorfizáció ronthatja a stabilitást)
- a készítmény **gyárthatóságát** (pl. préselési tulajdonságok)

Preformuláció

Oldhatóság-abszorpció

Oldhatóság, oldódási sebesség és abszorpció

Oldhatóság által korlátozott abszorpció esetén

- az abszorbeált h.a. mennyisége **nem** nő, a dózis növeléssel
- az oldódási sebesség növelése **nem** növeli az abszorpciót.

Oldódási sebesség által korlátozott abszorpció esetén

- a dózis növeléssel az abszorbeált h.a. mennyisége **nő**,
- a szemcseméret csökkentés, vagy oldat forma **növelheti** az abszorpciót.

Oldhatóság által korlátozott abszorpció

Rossz oldhatóságú farmakonok

- digoxin,
- penicillin V,
- fenitoin,
- quinidin,
- tetraciklinek.

Preformuláció

Készítményfejlesztés főbb biofarmáciai szempontjai

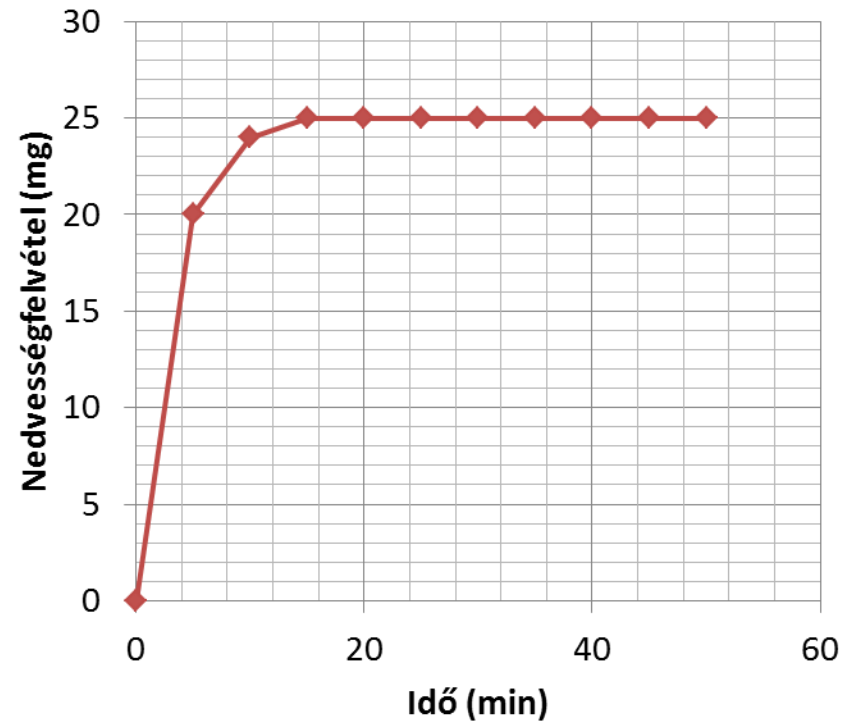
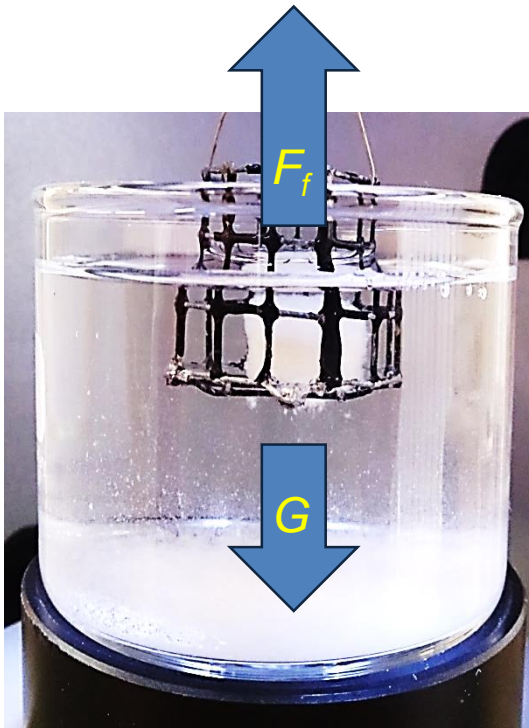
- a gyógyszerkészítmény legyen alkalmas a h.a. bevitelére, és fejthesse ki előnyös tulajdonságait (**biokompatibilitás**)
- pontos, egyszerű és biztonságos adagolást tegyen lehetővé,
- a készítményből a h.a szabaduljon fel (**szabályozott leadás**),
  - megfelelő
    - időben,
    - helyen
    - időben és helyen
  - lehetőleg teljes mennyiségben, maradék nélkül (**biológia felhasználhatóság**)
- a készítmény az optimális terápiás hatásnak megfelelő vérszintet biztosítson
- a készítmény segédanyagai, esetleges szerkezeti elemei maradéktalanul ürüljenek ki a szervezetből

A hatóanyag legfontosabb **biofarmáciai** paramétereit

- **nedvességfelvétel**
- **oldhatóság,**
- **oldódási sebesség**
- **abszorpció**

Preformuláció

Nedvességfelvétel

$$F_f = G_{\text{víz}} = m_{\text{víz}} \cdot g$$

Felhajtó erő

$$G = m \cdot g$$

Súly erő

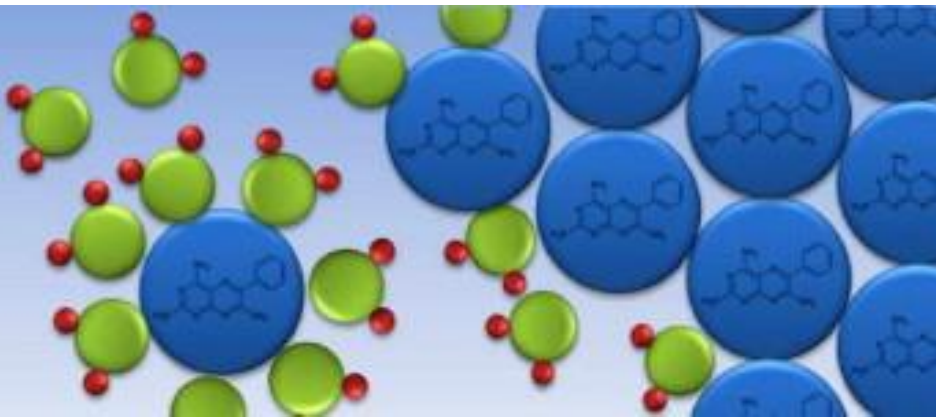
$$F_e = G - G_{\text{víz}}$$

Eredő erő

Oldhatóság

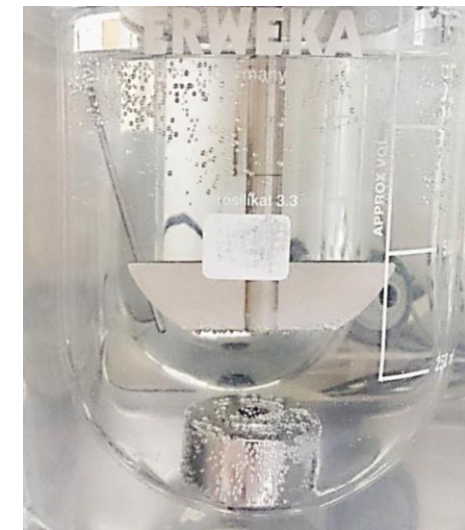
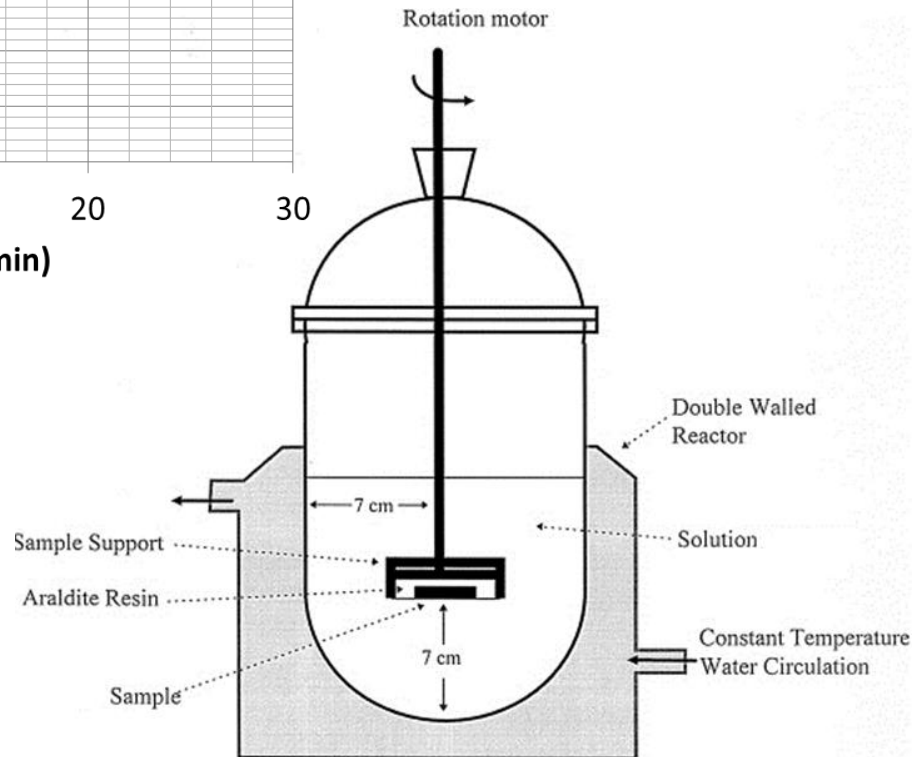
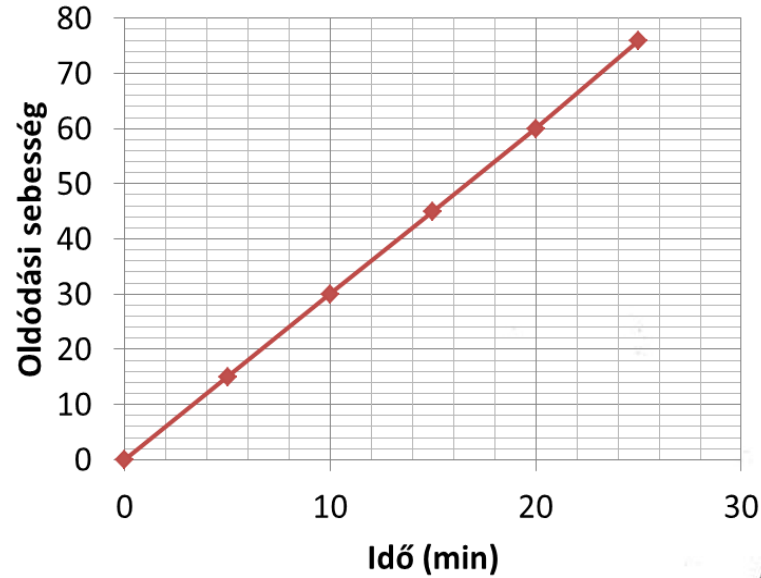
Egy hatóanyagot akkor tekintünk biofarmáciai szempontból **jól oldhatónak**, ha a terápiás hatáshoz szükséges mennyisége 250 ml vagy ennél kevesebb vizes közegben 37°C-on 1-7,5 pH-tartományban feloldódik.

nagyon bőségesen oldódik	1
bőségesen oldódik	1 - 10
oldódik	10 - 30
mérsékelten oldódik	30 - 100
kevésbé oldódik	100 - 1 000
alig oldódik	1 000 - 10 000
gyakorlatilag nem oldódik	10 000

Preformuláció

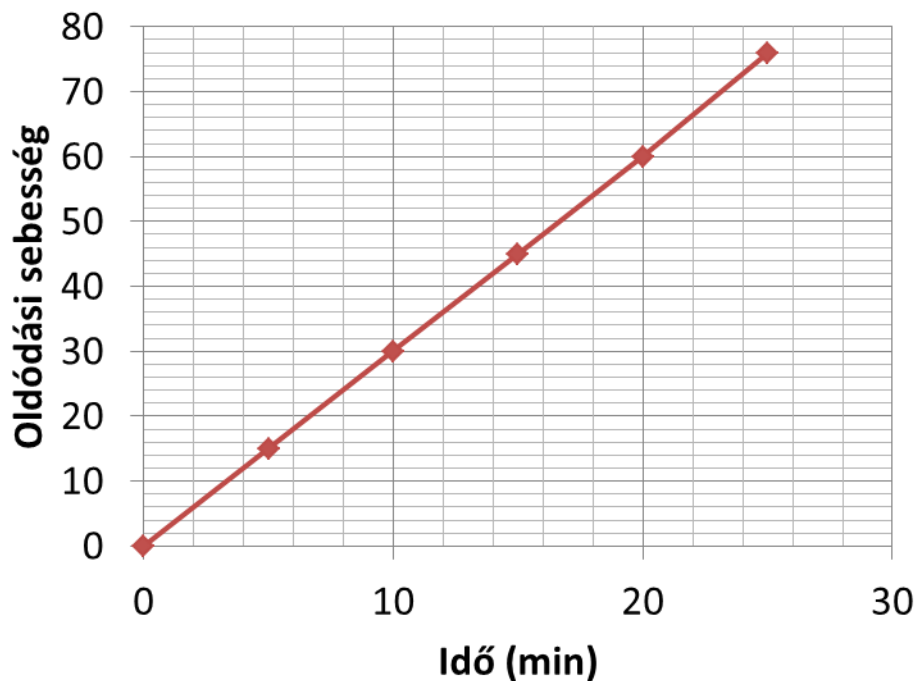
Oldódási sebesség

Preformuláció

Oldódási sebesség

Noyes-Whitney egyenlet

$$\frac{dm}{dt} = \frac{A\delta}{h} (C_s - C_t)$$

A = a szilárd hatóanyag oldószerrel érintkező felülete

δ = diffúziós állandó

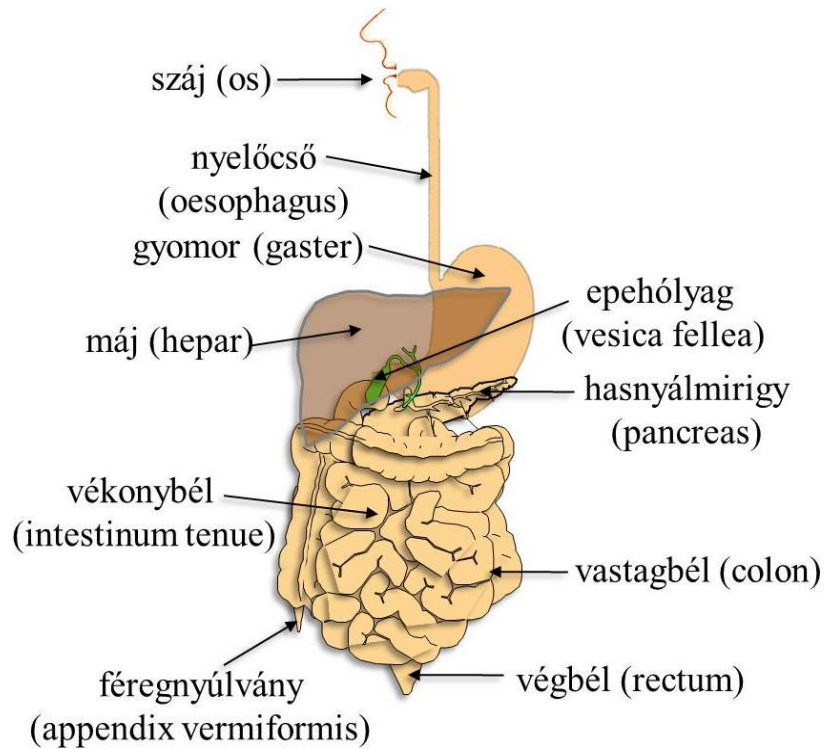
h = diffúziós rétegvastagság

C_s = telítési koncentráció

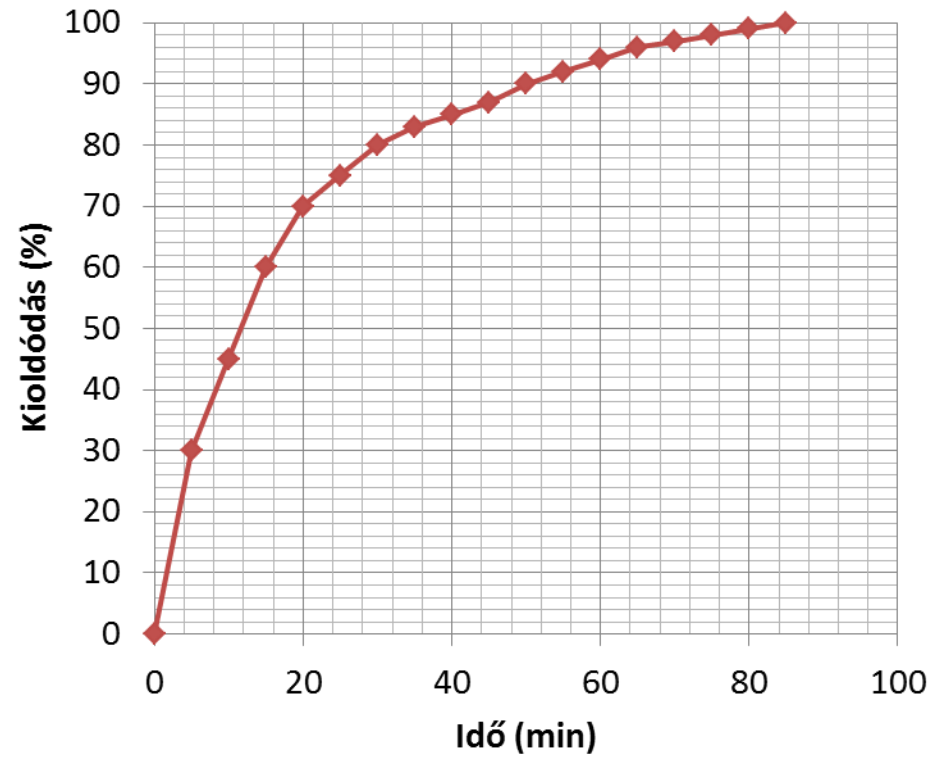
C_t = koncentráció t időben

Egy gyógyszerhatóanyagot akkor tekintünk biofarmáciai szempontból gyorsan oldódónak, ha a hatóanyag >85%-a 30 percen belül feloldódik.

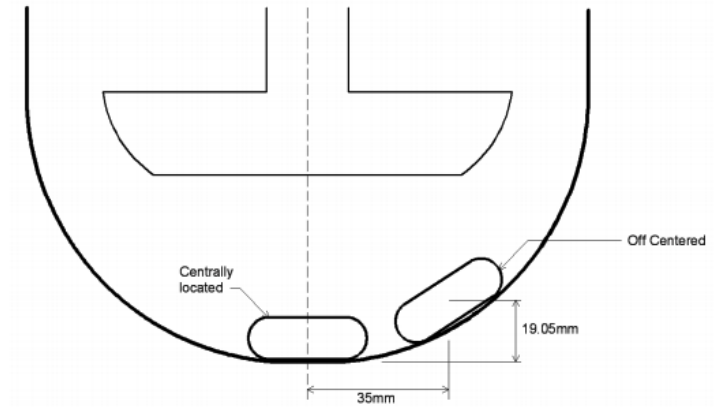
Kioldódás

Kioldódás

Kioldódás

Vándorlás

Kioldódás

Teljesen automatizált kioldódás vizsgáló

- kioldóközeg előmelegítése,
- feltöltés adott térfogatra,
- tabletták elhelyezése,
- kioldódás adott paraméterekkel,
- értékelés,
- öblítés
- újratekésítés

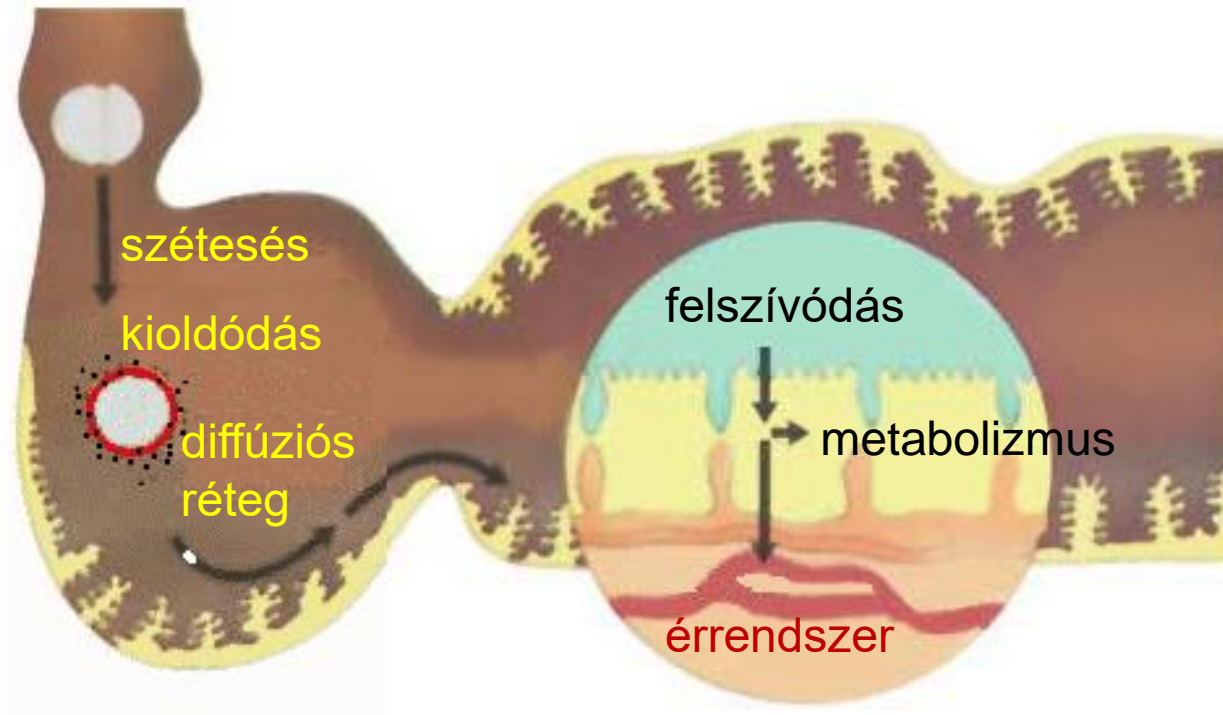
Kioldódás

A fiziológias körülményeket (kioldódás, felszívódás, membrán- transzport) szimulálni képes, azaz a bioreleváns biofarmáciai vizsgálati módszerek igen fontosak a gyógyszerkészítmény fejlesztése során.

Az élettani viszonyok in vitro modellezése számos nehézségbe ütközik, és csak nehezen közelíthetők meg a valóságos, várható in vivo körülmények.

Kioldódás

Hatóanyag-kioldódás és abszorpció

Külső ingerek, táplálék felvétel meghatározza a

- belső keveredési viszonyokat (perisztaltika),
- a GI traktus nedveinek összetételét,
- pH-ját,
- tranzit időket.

Kioldódás

Gyógyszerkészítmények *hatóanyag-leadás vizsgálatát*, **standardizált körülmények között** végezzük:

1. a vizsgálatot a gyógyszerkönyvben előírt alakú, méretű kioldóedényben,
2. meghatározott és megfelelően elhelyezett keverőkkel (lapátos, forgó kosaras),
3. kontrolált fordulatszámmal (n),
4. biológiai közegnek megfelelő térfogatú (V), hőmérsékletű (T), összetételű, pH-jú kioldó közegben.

Bioreleváns hatóanyag-kioldódás

- 1.) éheztetett állapotot szimuláló gyomornedv
(fasted state simulated gastric fluid, FaSSGF),
- 2.) éheztetett állapotot szimuláló intesztinális folyadék
(fasted state simulated gastric fluid, FaSSIF),
- 3.) jóllakott állapotot szimuláló gyomornedv
(fed state simulated gastric fluid, FeSSGF)
- 4.) jóllakott állapotot szimuláló intesztinális folyadék
(fed state simulated intestinal fluid, FeSSIF)

Készítménytervezés

Éheztetett állapotot szimuláló **gyomornedv**
(fasted state simulated gastric fluid, FaSSGF)

pH 1.6		
Sodium taurocholate		80 μ M
Lecithin		20 μ M
Pepsin		0.1 mg/ml
NaCl		34.2 mM
HCl conc.	qs ad	pH 1.6
Deionized water	ad	1 l
pH		1.6
Osmolality (mOsmol/kg)		120.7 $\pm$ 2.5
Buffer capacity (mEq/pH/L)		–
Surface tension (mN/m)		42.6

Készítménytervezés

Éheztetett állapotot szimuláló vékonybél-nedv
(fasted state simulated gastric fluid, FaSSIF)

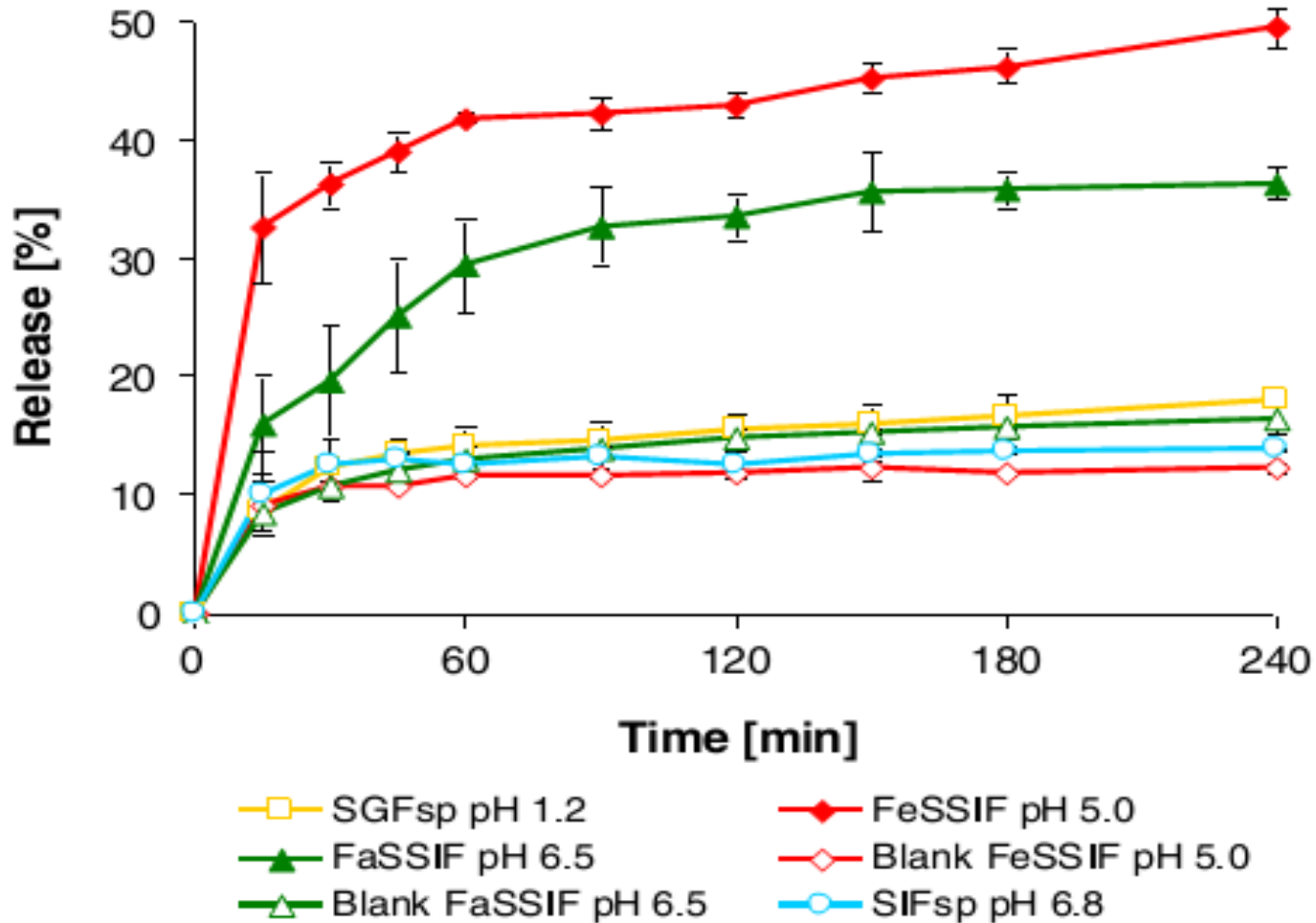
pH 6.5		
Sodium taurocholate		3 mM
Lecithin		0.75 mM
NaH ₂ PO ₄		3.438 g
NaCl		6.186 g
NaOH	qs ad	pH 6.5
Deionized water	qs ad	1 l
pH		6.5
Osmolality (mOsmol/kg)		~270
Buffer capacity (mEq/pH/L)		~12
Surface tension (mN/m)		54

Készítménytervezés

Jóllakott állapotot szimuláló vékonybél-nedv
(fed state simulated intestinal fluid, FeSSIF)

pH 5.0		
Sodium taurocholate		15 mM
Lecithin		3.75 mM
CH ₃ COOH		8.65 g
NaCl		11.874 g
NaOH pellets		4.04 g
Deionized water	qs ad	1 l
pH		5.0
Osmolality (mOsmol/kg)		~670
Buffer capacity (mEq/pH/L)		~72
Surface tension (mN/m)		48

Készítménytervezés

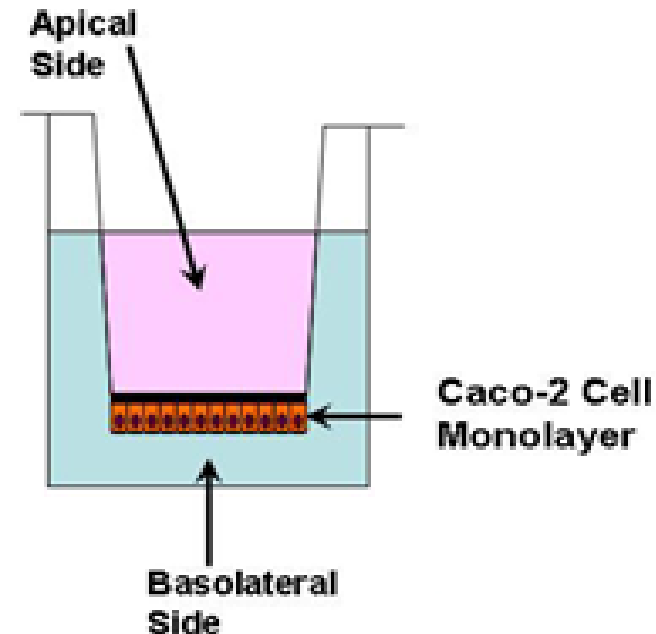

Dissolution profiles of Phenhydantol® tablets obtained in compendial and biorelevant media simulating the intraluminal composition of stomach and small intestine before and after a meal ($n=3\pm SD$)

Abszorpció

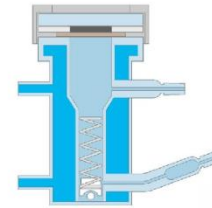
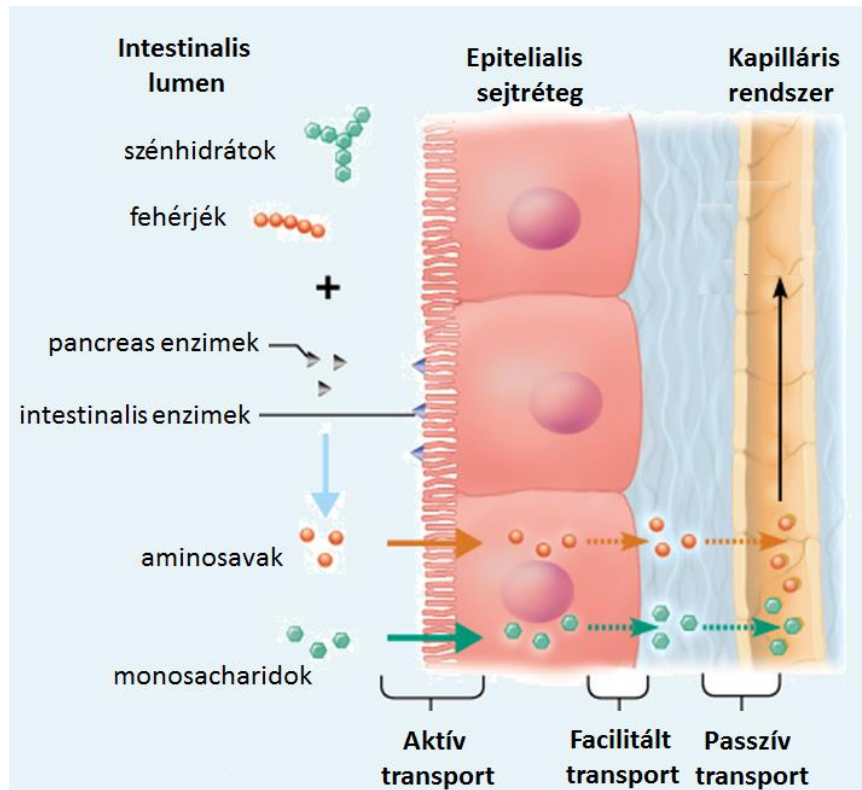
Egy gyógyszerhatóanyag akkor tekinthető **nagyon permeábilisnek**, ha az **abszorpció mértéke** (kiindulási gyógyszer plusz metabolitok) emberekben **beadott dózis $\geq 90\%$ -a**, a tömeg megmaradás törvénye alapján, vagy egy intravénás referencia vizsgálattal (100% abszorpció) hasonlítva össze.

A permeabilitást meghatározhatjuk számos módon, de leggyakrabban **colorectális adenocarcinoma** (Caco-2) sejtvonalak használatával történik. Ebben a rendszerben egy egyrétegű sejtenyészeten keresztüli **permeációt** vizsgáljuk.

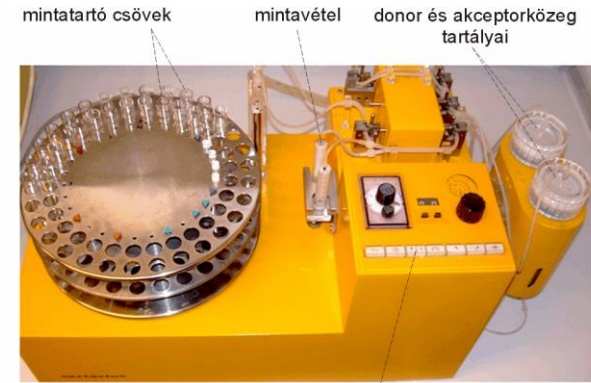

Preformuláció

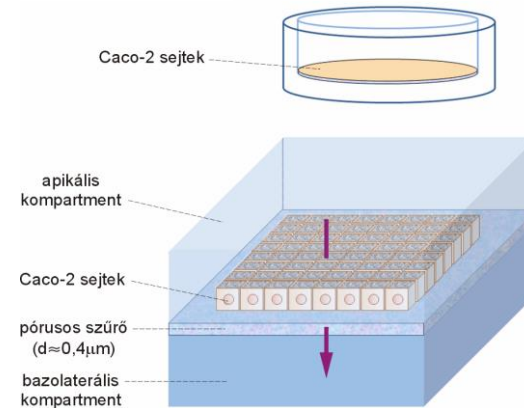
Abszorpció

Francz cella

mintavétel szabályozása (sampling control)

Biofarmáciai Osztályozási Rendszer

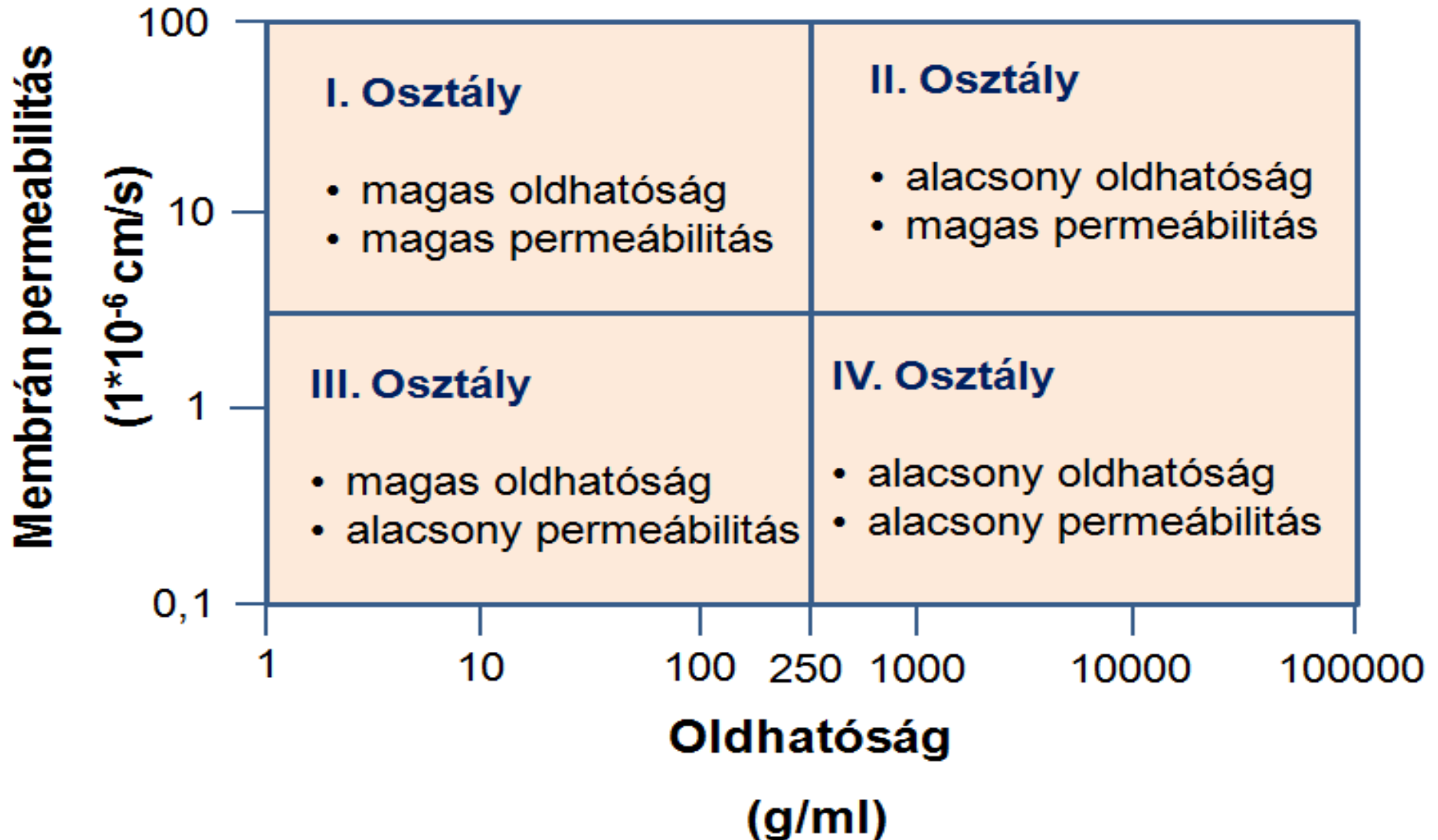
Az oldhatóság és a permeabilitás az anyag szerkezetéből eredő molekuláris tulajdonság, anyagi minőségre jellemző érték.

Preformuláció

Biofarmáciai Osztályozási Rendszer

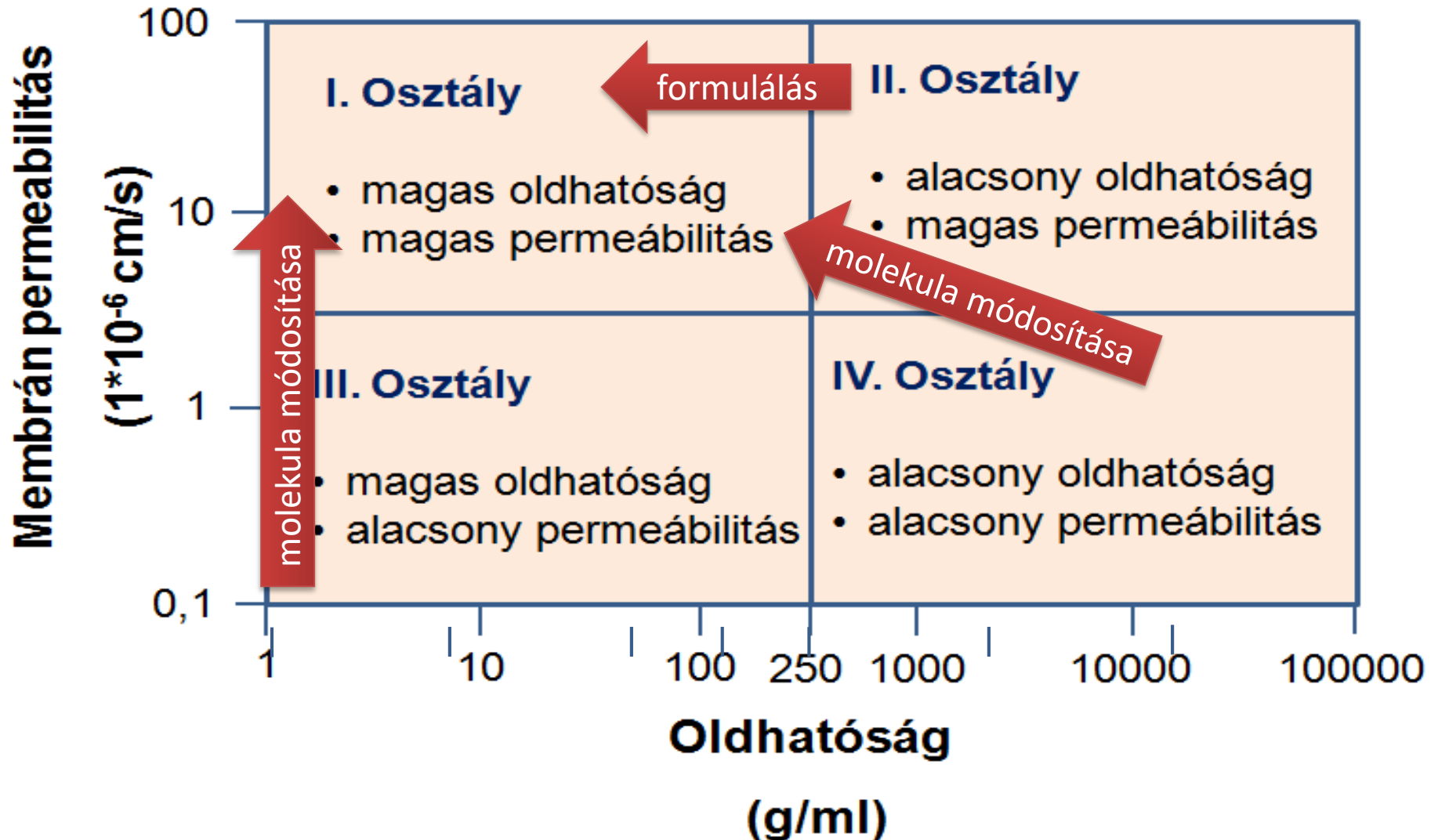
Hatékonyság növelése

Preformuláció

Biofarmáciai Osztályozási Rendszer

Hatékonyság növelése

Biofarmáciai Osztályozási Rendszer

BCS	hatóanyag paraméterei		formulálási lehetőségek		Kioldódás vizsg. IVIVC lehetőség
	oldhatóság	permeabilitás	perorális adás	parenterális adás	
1	magas	magas	+	+	IVIVC csak akkor várható, ha a kioldódási sebesség kisebb , mint a gyomor kiürülési idő
2	alacsony	magas	oldhatóság növelése, oldat forma, szilárd diszperzió, szemcseméret csökkentés	-	IVIVC csak akkor várható, ha az in vitro kioldódási sebesség az in vivoéhoz hasonló
3	magas	alacsony	abszorpció elősegítése	+	A lassú abszorpció a sebesség meghatározó, ezért IVIVC korlátozott
4	alacsony	alacsony	2. és 3. kombinálása	-	IVIVC korlátozott, vagy nincs

Vége az első résznek!

Köszönöm a figyelmet!